

VOJENSKÉ LESY

Časopis zamestnancov Vojenských lesov a majetkov SR, š.p. Ročník IV / január - február - marec 2010

VOJENSKÉ LESY

Časopis zamestnancov
Vojenských lesov
a majetkov SR, š.p.

1/2010
Ročník IV
január - február - marec

VYDAVATEL:

Vojenské lesy a majetky SR, š.p.
Lesnícka 23
962 63 PLIEŠOVCE
tel: 045/5306 101
fax: 045/5306 102
e-mail: sekretariat@vlm.sk
web: www.vlm.sk

REDAKCIA:

Vojenské lesy a majetky SR, š.p.
Lesnícka 23
962 63 PLIEŠOVCE
tel: 045/5306 121
mobil: 0902 913 223
fax: 045/5306 122

REDAKČNÁ RADA:

Šéfredaktor:
Ing. Zuzana Balandová
Členovia:
Ing. Terézia Filipová
Ing. Teodor Derco
Ing. Marián Hojdan
Eduard Kriššák
Ing. Štefan Čuvala
Odborný garant pre strelectvo:
Ing. Ivan Schlosser
Odborný garant pre kynológiu:
Jaroslav Jurský

REGISTRÁCIA:

MK SR B13 r. č. 3710/2007
zo dňa 30. januára 2007

LAYOUT A SADZBA:

Peter Jánsky

TLAČ:

ARS SPEKTRUM s.r.o., Nitra

NEPREDAJNÉ:

VÝCHODY(v) A ZÁPADY(z) SLNK A, FÁZY MESIACA

zemepisná dĺžka 17.0539, zemepisná šírka 48.1592, zenith 90°50

týždeň	PONDELOK	UTOROK	STREDA	ŠTVRTOK	PIATOK	SOBOTA	NEDELA
APRÍL				1) v06:33 z19:19	2) v06:31 z19:21	3) v06:29 z19:22	4) v06:26 z19:24
14.	5) v06:24 z19:25	6) v06:22 z19:27	7) v06:20 z19:28	8) v06:18 z19:30	9) v06:16 z19:31	10) v06:14 z19:33	11) v06:12 z19:34
15.	12) v06:10 z19:35	13) v06:08 z19:37	14) v06:06 z19:38	15) v06:05 z19:40	16) v06:03 z19:41	17) v06:01 z19:43	18) v05:59 z19:44
16.	19) v05:57 z19:46	20) v05:55 z19:47	21) v05:53 z19:48	22) v05:51 z19:50	23) v05:49 z19:51	24) v05:48 z19:53	25) v05:46 z19:54
17.	26) v05:44 z19:56	27) v05:42 z19:57	28) v05:40 z19:58	29) v05:39 z20:00	30) v05:37 z20:01		
MÁJ						1) v05:35 z20:03	2) v05:34 z20:04
18.	3) v05:32 z20:06	4) v05:30 z20:07	5) v05:29 z20:08	6) v05:27 z20:10	7) v05:25 z20:11	8) v05:24 z20:13	9) v05:22 z20:14
19.	10) v05:21 z20:15	11) v05:19 z20:17	12) v05:18 z20:18	13) v05:17 z20:19	14) v05:15 z20:21	15) v05:14 z20:22	16) v05:13 z20:23
20.	17) v05:11 z20:25	18) v05:10 z20:26	19) v05:09 z20:27	20) v05:08 z20:28	21) v05:07 z20:30	22) v05:05 z20:31	23) v05:04 z20:32
21.	24) v05:03 z20:33	25) v05:02 z20:34	26) v05:01 z20:36	27) v05:00 z20:37	28) v04:59 z20:38	29) v04:59 z20:39	30) v04:58 z20:40
22.	31) v04:57 z20:41						
JÚN		1) v04:56 z20:42	2) v04:56 z20:43	3) v04:55 z20:44	4) v04:54 z20:45	5) v04:54 z20:46	6) v04:53 z20:46
23.	7) v04:53 z20:47	8) v04:52 z20:48	9) v04:52 z20:49	10) v04:52 z20:50	11) v04:51 z20:50	12) v04:51 z20:51	13) v04:51 z20:51
24.	14) v04:51 z20:52	15) v04:50 z20:53	16) v04:50 z20:53	17) v04:50 z20:54	18) v04:50 z20:54	19) v04:50 z20:54	20) v04:50 z20:55
25.	21) v04:51 z20:55	22) v04:51 z20:55	23) v04:51 z20:55	24) v04:51 z20:55	25) v04:52 z20:56	26) v04:52 z20:56	27) v04:52 z20:56
26.	28) v04:53 z20:56	29) v04:53 z20:56	30) v04:54 z20:55				

PREHĽADNÝ KALENDRÁR LOVU ZVERI NA SLOVENSKU

Podľa vyhl. č. 344/2009 Z. z.

Zver pernatá	Apríl	Máj	Jún
morka divá - kohút	x	x 15.	
havran			x
sojka škriekavá			x
straka čiernozobá			x
vrana túlavá			x

Zver srstnatá	Apríl	Máj	Jún
ondatra pižmová	x 15.		
diviaca/lanštiak	x	x	x
srnec hôrny		16. x	x
liška hrdzavá	x	x	x
medvedík čistotný	x	x	x
psík medvedíkovitý	x	x	x
norok severoamerický	x	x	x
nutria riečna	x	x	x

obdobie hájenia

x obdobie odstrelu

x 15. obdobie odstrelu od 15. dňa v mesiaci

SLOVO NA ÚVOD

Vážené kolegyně a kolegovia,

hospodárske, ekologické, sociálne a iné udalosti ovplyvňujú život každého z nás. Hoci ich v súčasnosti vnímame možno o niečo intenzívnejšie, nejde o nič nezvyčajné. Je to prirodzený stále sa opakujúci kolobeh, ktorý nedá zabudnúť na to, že život nemôže stagnovať a nič nie je nemenné. Aj náš podnik prešiel mnohými zmenami od jeho vzniku, až po súčasnosť. Všetky tieto míľniky – ich zrody a premeny zaznamenáva časopis zamestnancov vojenských lesov, meniaci sa spolu s nimi.

Do rúk sa Vám dostáva IV ročník nášho časopisu, už na pohľad iný ako predchádzajúce. Prvou výraznou zmenou je, že jedno číslo poníma udalosti troch mesiacov. Hoci v zúženom rozsahu strán, veríme však, že o to zaujímavejšie.

Cieľavedomý výber členov redakčnej rady, v ktorom sú zastúpené všetky vekové kategórie, je zárukou uplatňovania skúseností, ako aj inovácií. Dlhodobým cieľom redakčnej rady je zvyšovanie odbornosti príspevkov. Pre tento účel bude svoje stanoviská, skúsenosti a názory poskytovať odborný garant pre kynológiu pán Jaroslav Jurský a pre strelectvo pán Ing. Ivan Schlosser.

Keď sme uvažovali nad tým aké rubriky by mali tvoriť štruktúru časopisu, rozhodli sme sa že, trochu „rozšírieme obzory“ a posunieme sa nielen za brány nášho podniku, ale až za hranice Slovenska. Nie však priveľmi ďaleko. Ľahko možno tušiť, že chcem hovoriť o našich susedoch v Čechách a na Morave. Udalosti roku 1989 rozhodli o rozdelení štátov, ale to určite nezmenilo nič na tom, že ako národy sme si stále najbližší. Naše vzťahy sú naďalej veľmi dobré, ak nie lepšie. Nedávna vynikajúca spolupráca s kolegami z Vojenských lesov a statkú s. p. nám pripomenula, že naša spoločná minulosť nemusí byť to jediné, čo nás spája. Otvárajú sa mnohé príležitosti ďalšej spolupráce, o čom Vám budeme prinášať príspevky v rubrike Od spoločných koreňov.

Časopis bude spĺňať aj účel akéhosi všeobecného informátora. Čo znamená, že okrem prehľadu o tom, ako sa darí hospodáriť kolegom na jednotlivých organizačných jednotkách, bude prinášať informácie o legislatívnych zmenách, nových technológiách, resp. o akýchkoľvek novinkách, o ktorých vedieť je pre dobro veci.

Grafika a celkový dizajn časopisu nadobudli ucelenosť a jednotnosť. Ako som už spomenula, musíme pracovať s obmedzeným počtom strán. Ale aj s týmto problémom sme si poradili. Našťastie virtuálneho priestoru je stále dostatok. A tak všetky zaujímavé príspevky, ktoré nebude možné uverejniť v tlačenej forme, si nájdu svoje miesto na našej webovej stránke, ktorá mimochodom taktiež získava nový vzhľad.

Pre krátkosť času a takpovediac šibeničné termíny sa nám nepodarilo toto číslo inovovať tak, ako sme si zaumienili, napriek tomu, že všetci členovia redakčnej rady vyvinuli maximálne úsilie, za čo im patrí vďaka. Ďalšie vydania časopisu sú pre nás veľkou výzvou. Už teraz vieme, že sa budú meniť, my budeme nadobúdať skúsenosti a veríme, že sa Vám výsledky našej práce budú stále viac páčiť.

za redakčnú radu, Zuzana Balandová

OBSAH

SLOVO NA ÚVOD	2
JAR V SPRÁVE LESOV PLIEŠOVCE.....	4
VETERNÁ KALAMITA AKO SME TO ZVLÁDLI V O.Z. MALACKY	5
KALAMITA A POVODEŇ V KAMENICKÝCH LESOCH	6
ZÁHORIE-EUROVALLEY PRIEMYSELNÝ PARK	7
SPRACOVANIE KALAMITY ZVLÁDAME	8
VÝCHOVA MLADÝCH PORASTOV	9
KARPATSKÉ BUKOVÉ PRALESY SVETOVÉ PRÍRODNÉ DEDIČSTVO UNESCO	10
MEDVEĎ VO VIHORLATE PRAVIDELNÝ HOŠŤ, ALEBO USADENÝ DOMÁCI	11
PÔVOD DNEŠNEJ JELENEJ ZVERI V LEVOČSKOM POHORÍ.....	12
BOBOR VODNÝ OPĀŤ V NAŠEJ PRÍRODE	14
STAROSTLIVOSŤ O RYBNÍKY MELIORÁCIE RYBNÍKOV	16
„OD SPOLEČNÝCH KOŘENŮ K SOUČASNÉ I BUDOUCÍ SPOLUPRÁCI“	17
POĽOVNÉ PSY VO VLM SR – SPRÁVE LESOV PLIEŠOVCE	19
HANNOVERSKÝ FARBIAR.....	20
MEDZINÁRODNÉ DOHĽADÁVKY ISHV.....	22
GUL'OVÝ POLOAUTOMAT BROWNING LONG TRAC .30-06 SPRINGFIELD.	24
DOUPOVSKÝ KŇOUR	25
JEDEN Z NÁS	26
DRUHÝ REPREZENTAČNÝ PLES	26
BOWLING LUBICA PROTI TICHÉMU POTOKU... ..	26
MILÝ ČASOPIS VOJENSKÉ LESY A MAJETKY SR	27
ŽIVOTNÉ JUBILEÁ	27
PRACOVNÉ JUBILEÁ.....	27

JAR V SPRÁVE LESOV PLIEŠOVCE

Ing. Ján Chlpáň, technik, SL Pliešovce

Kone sú v istých prípadoch stále nenahraditeľné

LES ZAUJÍMA V ŽIVOTE SPOLOČNOSTI VÝZNAMNÉ POSTAVENIE, LESNÍCTVO TAK ZASTÁVA V HOSPODÁRSKOM A KULTÚRNOM ŽIVOTE NÁRODOV JEDNO Z POPREDNÝCH MIEST. VÝZNAM LESNÍCTVA NIE JE, AKO VŠETCI VIEME, IBA VO VLASTNEJ VÝROBNEJ ČINNOSTI, ALE I OSTATNÝCH UŽITOČNÝCH FUNKCIÁCH, KTORÝMI LES PRIAMO ALEBO NEPRIAMO, PRIAZNIVO ČI MENEJ PRIAZNIVO PŮSOBÍ NA KULTÚRNY, SOCIÁLNY A HOSPODÁRSKY ŽIVOT.

Les je spoločenstvo veľmi zložitý, ktorého existencia, život i ďalší rozvoj je riadený biologickými, ale v dnešnom období už aj technickými zákonitostami a zásadami. Tieto zákonitosti a zásady sa skladajú z veľkého množstva rôznych drobných činiteľov, ktoré na seba navzájom pôsobia. Aby sme mohli život lesa a celého lesného hospodárstva cieľavedome usmerňovať, snažíme sa do týchto zákonitostí preniknúť, vylúčiť nepriaznivé a naopak rozvíjať priaznivé činitele. Tak je

Ochrana vyťaženého dreva postrekom

Prirodzené zmladenie buka

tomu aj u nás, v Správe lesov Pliešovce so sídlom na Vidovom Vrchu. Z nepriaznivých činiteľov ovplyvňujú hospodárenie najmä abiotické činitele ako sú vietor, sneh, námraza... - v starších porastoch. A v neposlednom rade aj zvyšujúce sa poškodenie zverou, či už vyťahovaním sadeníc po zalesňovaní, obhryzom, odhryzom alebo lúpaním ako činiteľ biotický - v mladších porastoch.

Nástup jarného obdobia prináša i zvýšené nároky na práce v lesnom hospodárstve. Po zimných ťažbách v bukových alebo dubových porastoch, ako prvé začínajú práce v lesných škôlkach pri vyzdvíhovaní a triedení sadeníc ihličnatých i listnatých drevín. Po tomto vyzdvíhnutí sa plochy v lesných škôlkach znova pripravujú na osiatie, alebo škôlkovanie. Samotné zalesňovanie je často sprevádzané vysokými teplotami a na exponovanejších stanovištiach i presýchavými pôdami. Preto aj napriek

veľkej snahe pracovníkov bude potrebné opätovné vylepšovanie.

S nástupom teplých dní sa u nás v Správe lesov upravuje aj samotná ťažbová činnosť. Bukové rubné porasty pomaly vystriedajú porasty s výskytom iných drevín ako napr. hrab, dub cerový, breza i samotný topol' osikový, ktorý celú zimu poskytoval spiestrenie jedálneho lístka jelenej zveri vo forme tenkých konárikov i kôry z mladších kmeňov.

Začína sa tiež obdobie, keď sa bude venovať zvýšená pozornosť výskytu podkôrneho hmyzu, ktorý má jednoznačnú prevahu z biotických činiteľov, ale aj činiteľov celkovo ovplyvňujúcich zdravotný stav porastov. Jeho výskyt vplýva aj na ťažbu smreka v porastoch s jeho výskytom azda nie len u nás na LHC Sklené, ale isto aj na vašich lesných správach.

VETERNÁ KALAMITA

AKO SME TO ZVLÁDLI V O.Z. MALACKY..

Ing. Jozef Bittara, vedúci oddelenia odbytu, OZ Malacky

AKO UŽ BOLO PÍSANÉ V MINULOROČNOM ČLÁNKU Z ČÍSLA 8 „VETERNÁ SMRŠŤ A BÚRKA SI NA ZÁHORÍ BRALI OPĚT KRUTÚ DAŇ“ POD HOSPODÁRENIE V NAŠICH LESOCH MINULÝ ROK SA VÝRAZNOU MIEROU PODPÍSAJI VÝČINY POČASIA. NAD ZAHORÍM SA 22.07.2009 PREHNALA VETERNÁ SMRŠŤ A ZANECHALA ZA SEBOU ŠKODY VEĽKÉHO ROZSAHU. V SPOMÍNANOM ČLÁNKU SA ROZSAH ŠKÔD NA LESNÝCH PORASTOCH, PODĽA PRVÝCH ODHADOV ZISTENÝCH POCHÔDZKAMI POSTIHNUTÝCH OBLASTÍ, VYČÍSLILI NA 38 000 M³ DREVNEJ HMOTY. SKUTOČNOSŤ BOLA VŠAK EŠTE HORŠIA.

Po predbežnom zistení rozsahu kalami-ty sme oslovili našich odberateľov s požiadavkou o navýšenie dodávok v najbližších mesiacoch, najmä guľatinových sortimentov. Po odsúhlasení navýšenia množstiev a zabezpečení odbytu vyťaženej hmoty sme mohli začať so spracovaním kalami-ty. Vzhľadom k letnému obdobiu bolo nutné postupovať čo najrýchlejšie, aby sa minimalizovali straty na znehodnotení dreva a prednostne vyťažiť

a vyexpedovať najkvalitnejšiu hmotu z poškodených porastov. Nasadených bolo 5 harvestorových uzlov s vývoznými súpravami, 16 partíí LKT resp. UKT, ktoré pracovali aj počas víkendov. Samozrejme posilnený musel byť aj odvoz dreva a tak sme oslovili ŽSR na vagónovú výpomoc a prepravcov dreva, aby bolo vyťažené drevo priebežne aj expedované. Vedeli sme, že v najbližších týždňoch nás čaká neľahká úloha, vedeli sme že budú aj vypäté chvíľky, ale boli sme odhodlaní popasovať sa s tým. Na lepšiu orientáciu niekoľko čísiel: v auguste bolo vyťažených 29 800 m³ a dodávky predstavovali 25 500 m³ dreva (z čoho bolo 13 800 m³ guľatiny), v septembri bolo vyťažených 26 700 m³ a dodaných 19 900 m³ (z toho 12 100 m³ guľatiny) a v októbri sa vyťažilo 16 200 m³ a dodalo 25 500 m³ (z toho 7 900 m³ guľatiny). Suma sumárum za 3 mesiace bolo vyťažené 72 200 m³

a vyexpedovaných 70 900 m³ dreva, čo predstavovalo zhruba 60 % z plánovanej ročnej ťažby a dodávok. Denné dodávky sa pohybovali v priemere 1 200 – 1 300 m³ dreva, v niektorých dňoch dokonca 1 700 m³ – čo je 34 plne naložených vagónov. Na záver je potrebné vysloviť najmä jedno veľké poďakovanie všetkým lesníkom a zamestnancom, ktorí sa na úkor svojich rodín obetovali a doslova od svitania do tmy, od pondelka do nedele zabezpečovali včasnú spracovanie tejto kalami-ty. Poďakovanie patrí aj dodávateľom prác a prepravcom a samozrejme aj odberateľom dreva, ktorí majú tiež veľký podiel na včasnom spracovaní kalami-ty.

Zostáva už len veriť, že v budúcnosti nám príroda nepripraví podobné vrtochy počasia a nechá nás „pokojne“ pracovať, aj keď po skúsenostiach posledných rokov je to asi len zbožné prianie nás všetkých.

KALAMITA A POVODEŇ V KAMENICKÝCH LESOCH

Ing. Anton Bodnár, riaditeľ OZ Kamenica nad Cirochou

POČASIE.... TÉMA ČASTÝCH ROZHOVOROV ALEBO TÉMA, NA KTORÚ PRÍDE, AK UŽ NIE JE O ČOM HOVORIŤ. VPLYV POČASIA NA NÁLADU A CHOVANIE ČLOVEKA JE NEODŠKRIEPIEĽNÝ. EXISTUJÚ O TOM RÔZNE ODBORNÉ ŠTÚDIE. V POSLEDNÝCH ROKOCH SA VŠAK STÁLE VIAC HOVORÍ O PÔSOBNÍ ČLOVEKA, KTORÉ V KONEČNOM DÔSLEDKU OVPLYVŇUJE POČASIE. ÚDAJNÉ GLOBÁLNE OTEPLOVANIE KLÍMY MÁ VO VEDECKÝCH KRUIHOCH ZÁSTANCOV, ALE AJ OPONENTOV A KRITIKOV.

Osobné závery jednotlivcov o možných zmenách počasia sú limitované krátkosťou ľudského života. Predsa sa však často nevieme ubrániť dojmu, že aj na takom malom území ako je Slovensko sú lokálne odlišnosti počasia aj v priebehu jedného dňa často nezvyčajné.

Dva extrémny počasia zneprijemili život lesníkov v kamenickom závode v závere minulého roka. Polovica októbra nie je čas v ktorom by dreviny vo Vihorlate strácali svoj habit. Nie je ani obdobím na prvý sneh. Minulý rok to však bolo inak. Listy na stromoch ešte nezačali opadávať a už na ne padal sneh. Bol mokrý a ťažký. Zachytával sa na ešte zelených listoch

stromov. Osiky, brezy, rakyty sa postupne skláňali pod jeho váhou. Väčšina z nich nápor nevydržala a zlomili sa. Príroda akoby zanevrela na svoje deti. Buky rastúce na svahoch pri cestách padli aj s koreňmi. Cesty boli zrazu nepriechodné ako po zbojníckych zásekoch. Ku všetkému sa zdvihol aj silný vietor. Stav v lese nadobudol ráz kalamity.

Sprístupnenie všetkých ciest do dolín a porastov trvalo skoro dva týždne. Aj je ešte potrebné čistiť okraje lesných ciest od zvyškov po popadaných stromoch. (O technickom rozsahu kalamity píšeme na inom mieste.)

Nárazový vietor mal najväčšiu intenzitu v regióne Lesnej správy Jovsa. Našťastie okrem poškodenia časti strechy na hospodárskej budove nedošlo na prevádzkových objektoch k väčším škodám.

Druhý nezvyčajný meteorologický jav sa prejavil na konci roka.

Krátko pred Vianocami sa Vihorlatské lesy i okolitý región odel do bieleho šatu.

Štedrý deň však už bol daždivý a sviatky boli na blate. Trvalá snehová pokrývka sa udržala len v okolitých lesoch, kde sa vo vyšších polohách dážď menil na sneh.

Telefónat vedúceho Lesnej správy Jovsa riaditeľovi závodu v poludňajších hodinách

druhého Vianočného dňa bol preto prekvapujúci: „Som v lese. Po cestách Vihorlatská, Kocúrová, Vacky sa valí voda, potoky sú vyliate, vybrežil sa aj potok v diviachej zvernici. Fakty z telefonátu sa zdali nemožné. Veď v Humennom a okolí je snečno. Okamžitý výjazd do Jovsianskyh lesov však potvrdil slová správcu. Náhle nočné oteplenie na južnej strane Vihorlatu spôsobilo, že sneh sa od polnoci z piatka na sobotu menil na intenzívny dážď, ktorý roztápal napadnutý sneh. Výsledok – miestna povodeň.

Sobotné popoludnie a následne celá povianočná nedela bola pre kamenickú lesnícku komunitu pracovná. Na uvoľňovaní prekážok z ciest a zväčšovaní prietochnosti potokov pracovali ľudia aj technika.

Pod vodou sa ocitla aj časť obce Jovsa. Pri výhlade z Vaciek bolo vidieť že aj väčšina polí dolného Zemplína je zatopená.

V Lesnej správe Kamienska sa najvyššie zdvihla hladina na Rike. Aj tu boli v akcii lesníci a technika.

Pondelok - a potom celý január - bol však už celkom iný. Slnečný a mrazivý. Až v závere mesiaca v priebehu dvoch dní napadlo snehu neúrekom - i cez pol metra. To opäť na dlhší čas ovplyvní lesnícku prevádzku.

Vihorlat úplne zhodí svoju bielu čiapku i kožuch až niekedy v polovici mája.

To už však nie je vrtoch počasia na ktorý by sme v kamenických lesoch neboli zvyknutí.

ZÁHORIE-EUROVALLEY PRIEMYSELNÝ PARK

Ing. Richard Hájek, samostatný referent oddelenia lesnej výroby, OZ Malacky

SAMOTNÁ HISTÓRIA PRIEMYSELNÝCH PARKOV NA ZÁHORÍ V OBLASTI PÔSOBENIA VLM SR SA DATUJE DO ROKU 2000, KEĎ BOLO Z JUŽNEJ ČASTI VO ZÁHORIE NARIADENÍM VLÁDY VYČLENENÝCH 25 HA LESNÝCH POZEMKOV NA VYBUDOVANIE AUTO PRIEMYSELNÉHO PARKU LOZORNO. NA VYČLENENÝCH POZEMKOCH BOLI PO ODLESNENÍ VYBUDOVANÉ PREVÁDZKOVÉ HALY DODÁVATEĽSKÝCH FIRIEM PRE VOLKSWAGEN BRATISLAVA (METÓDA JUST-IN-TIME PODPORUJÚCA PRINCÍPY PROCESNÉHO RIADENIA).

Uznesením vlády SR č. 1039/2000 bola daná úloha prednostovi OÚ Malacky, vypracovať „Komplexnú štúdiu zriadenia a prevádzky priemyselného parku Záhorie“ a zámer činnosti „PTP Záhorie“ predložiť na posúdenie podľa zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie na MŽP SR v termíne do 1. Marca 2001. Samotný materiál bol na MŽP SR prerokovaný až v roku 2002. V rámci štúdie bolo predložených niekoľko variantov umiestnenia Priemyselného parku. Základ pri tom vždy tvorili pozemky nachádzajúce sa vo VO Záhorie v správe VLM SR. V rámci projektových príprav bola v roku 2001 zorganizovaná študijná cesta do vedecko-priemyselného parku Sophia Antipolis na juhu Francúzska. Na ceste sa zúčastnili experti zo SARIO, zástupcovia Malaciek a ústrednej štátnej správy a vybraní zamestnávateľia. Z Fondu národného majetku bolo na základe materiálu prerokovaného na rokovaní vlády z 25.4.2002 vyčlenených pre OÚ Malacky 20 miliónov Sk na predprojektovú prípravu realizácie PP Záhorie. Po prerokovaní zámeru na MŽP SR, kde sa vyjadrili všetky dotknuté organizácie, bol schválený definitívny variant umiestnenia PP Záhorie. Nariadením vlády z 3.7.2002 boli z VO Záhorie vyčlenené pozemky pre potreby výstavby priemyselného parku Záhorie s celkovou výmerou 797 ha a z toho v užívaní VLM SR 712 ha. Išlo o pozemky nachádzajúce sa naľavo od diaľnice

D2 v smere Bratislava-Kúty, ktoré boli v 70-tych rokoch odčlenené od komplexu lesov v správe VLM SR práve novovybudovanou diaľnicou D2. MO SR delimitovalo poľnohospodársku pôdu do správy Slovenského pozemkového fondu, lesné pozemky do správy VLM SR a ostatné pozemky zostali v správe MO SR. Na vyčlenené lesné pozemky (632,5 ha) bola Ministerstvom pôdohospodárstva SR udelená VLM SR výnimka na správu lesného majetku štátu. Pre priemyselný park sa postupne udomácnil názov „Priemyselný park Záhorie – Eurovalley“. V roku 2002 bola založená Správcovská akciová spoločnosť Eurovalley a.s., ktorej zakladateľmi boli obce Malacky, Plavecký Štvrtok, Veľké Leváre a neziskové združenie Rada EuroValley. V nadväznosti na štúdiu priemyselného parku boli aj zmenené

– Plavecký Štvrtok (33,3 ha). Postupne boli z plnenia funkcií lesov vynímané pozemky v jednotlivých zónach (A-180,3 ha; C-71,7 ha; D-87,2 ha; E-33,3 ha). VLM SR ako správcom dotknutých lesných pozemkov boli vyplatené náhrady za straty na produkcii. Pozemky v zóne „C“ a „E“ boli po predložení všetkých potrebných dokumentov postupne odlesňované a pripravené k výstavbe. Pozemky v zóne „A“ boli vyňaté z plnenia funkcií lesa ako posledné a doposiaľ neboli odlesnené. Po odlesnení bola časť pozemkov odpredaná v zmysle platných uznesení a nariadení vlády spoločnosti Eurovalley. V zóne „C“ a „E“ bola z prostriedkov EU za účasti obcí vybudovaná infraštruktúra (cesty) a siete (voda, elektrika, plyn, kanalizácia). Takto pripravené pozemky sú ponúkané jednotlivým investorom na

a doplnené územné plány dotknutých obcí. V roku 2005 vstúpil do Eurovalley developer HB Reavis Group. Dňa 10.02.2005 bola uzatvorená medzi VLM SR a Eurovalley a.s. nájomná zmluva na prenájom vyčlenených lesných pozemkov z VO Záhorie. V rámci priemyselného parku bolo vytvorených 5 zón – A, B, C, D, E, z ktorých sa VLM SR týkajú zóny A – Veľké Leváre (208,8 ha), C – Malacky (93,3 ha), D – Golf (87,2 ha) a E

okamžité využitie. V zóne „D“ je budované golfové ihrisko, ktorého investorom je spoločnosť Kamaro Trading s.r.o.. Pre výstavbu golfového areálu boli použité a postupne prebudované pôvodné borovicové a jelšové lesné porasty. Na záver je možné konštatovať, že väčšia časť odlesnených priestorov v zóne „C“ a „E“ je doposiaľ neobsadených, na čo má určite vplyv aj aktuálna hospodárska kríza.

SPRACOVANIE KALAMITY ZVLÁDAME

Ing. Marián Hojdan, vedúci oddelenia lesnej výroby, OZ Kamenica nad Cirochou

ROK 2010 SA NA OZ KAMENICA N / CIR. ZAČAL NETRADIČNE. NAPRIEK POTREBE UVOĽŇOVANIA PRIRODZENÉHO ZMLADENIA V BUKOVÝCH PORASTOCH DORUBMI A IDEÁLNYM SNEHOVÝM PODMIENKAM, BOLI TIETO PRÁCE ZASTAVENÉ. PRIORITOU ŤAŽBOVEJ ČINNOSTI SA STALO VČASNÉ SPRACOVANIE OSTÁVAJÚCEHO KALAMITNÉHO DREVA PO SNEHOVEJ KALAMITE Z ROKU 2009.

Zimy v posledných rokoch v podmienkach OZ Kamenica n/Cir. môžeme oproti dlhodobému priemeru charakterizovať ako mierne, o to viac nás táto posledná prekvapila skorým príchodom a intenzitou. Po prechodnom ochladení v dňoch 14. - 16.10.2009 začal padať sneh, ktorý spôsobil rozsiahle poškodenie ešte olistených bukových porastov.

Najviac poškodené boli 70 – 80 ročné bukové porasty na lepších bonitách v južnej časti Vihorlatu na poľsi Jovsa nachádzajúce sa vo výškach 300 – 700 m n. m..

Snehové vývraty a zlomy spôsobili aj neprejazdnosť lesných ciest. Lesné porasty,

pracoviská dodávateľov prác aj veľká časť zásob drevnej hmoty ostali na prechodný čas neprístupné. Snehom boli poškodené aj mladé lesné porasty.

Škody, ktoré sneh spôsobil nás prekvapili. Lesy Vihorlatu zvyčajne nebývajú takýmto spôsobom poškodzované. Predchádzajúce významné poškodenie lesných porastoch v OZ

bolo v r. 2000, keď „účinkoval“ vietor a spracované bolo 22 000 m³ kalamitného dreva.

Závažnosť spôsobeného poškodenia spočívala v tom, že lesné porasty boli spravidla narušené formou jednotlivých aj skupinových rôznorodých protismerných vývratov a koronových, alebo kmeňových zlomov. Tým sa významne zhoršili podmienky spracovania kalamity a zhoršila sa aj technická kvalita dreva. Spracovanie kalamity sa stalo nákladnejšie a rizikovejšie aj z hľadiska bezpečnosti práce.

Práca, do ktorej sme sa pustili hneď v októbri minulého roku v podstate nebola prerušená. Do konca januára sme robili v horných polohách. Vo februári, keďže boli priaznivé snehové podmienky, sme dodávateľov prác presunuli na nižšie položené pracoviská, a s prihliadnutím na ostávajúce množstvo nespracovanej kalamity aj do kvalitnejších porastov a porastov, kde bolo potrebné uvoľniť prirodzené zmladenie buka.

Do konca februára 2010 sa v celom OZ takto prednostne spracovalo 13 400 m³ kalamitnej drevnej hmoty, čo predstavuje až 88 % z celkového odhadovaného množstva kalamity vzniknutej v októbri 2009. Ostáva ešte spracovať 1 800 m³.

VÝCHOVA MLADÝCH PORASTOV

Oliver Gira, lesník, LS Tichý Potok, OZ Kežmarok

Výsledok kvalifikovane prevedenej prebiecky v Tichom Potoku

VÝCHOVA MLADÝCH PORASTOV JE ZÁKLADNÁ ÚLOHA PRI FORMOVANÍ A ĎALŠOM VÝVOJI BUDÚCEHO LESNÉHO SPOLOČENSTVA. PLATÍ TO VO VŠETKÝCH UKAZOVATEĽOCH – VO VEKOVEJ ŠTRUKTÚRE, HRÚBKOVOM ZLOŽENÍ A STABILITE PORASTU, ČI BUDÚCEJ HMOTNEJ PRODUKЦИИ. JE TO CIEĽOM NÁŠHO SNAŽENIA AJ S VEDOMÍM PRÍNOSU PRE NASLEDUJÚCE GENERÁCIE.

Všeobecné zásady pri samotných prerezávkach a postupoch sú závislé od zastúpenia ihličnatých a listnatých drevín.

U listnáčov je smerovanie zásahu hlavne do úrovne a nad úroveň. U ihličnanov je to najmä pod úroveň s prevahou smreka maximálne

intenzívne s cieľom vytvoriť dobre zakorenené jedince. Samotným zásahom určujeme budúcnosť a kvalitu porastu ako celku. Tu chceme poukázať na problém častého striedania pracovných skupín s rôznym stupňom skúsenosti a zapracovania v danej oblasti. V každej správe boli v minulosti partie ktoré dôverne poznali nielen danú lokalitu, ale celú správu. Dokonca si pamätali aj aké stromy rástli v miestach kde sa už rozrástli husté mladiny. V minulosti sme aj my v našej správe mali chlapov „špecialistov prerezávkarov,, Kuchár , Duda , Lazor, Segiňak. Dnes nie je výnimkou ak prácu robia mladí ľudia aj zo vzdialenejších dedín či miest a z úplne iných profesií. Nuž, doba sa mení.

Chcem povedať, že aj tu sa veľmi dobre prejavuje šikovnosť a adaptácia ľudí v danej

práci. Ale nutná je aj priebežná kontrola. Preto je dôležité poučenie ľudí pred začiatkom prác, ale aj priebežné usmernenie počas celého výkonu. Dobrá urobena prerezávka má významný vplyv na odolnosť a stabilitu porastu, prehľadnosť po rozčlenení i dostupnosť pre neskoršie práce. Napríklad, použitie novej mechanizácie či technológie pre hospodárne spracovanie drevnej hmoty, či uhasenie lesného požiaru.

V našich podmienkach LS Tichý Potok robíme ročne cca 140 ha prerezávok. Osvedčili sa nám pracovné skupiny v počte 3-4 pracovníkov. Dodávateľské zabezpečenie prác je pružnejšie a umožňuje dať prácu viac ľuďom s kvalifikáciou a hlavne prácu doma.

KARPATSKÉ BUKOVÉ PRALESY

SVETOVÉ PRÍRODNÉ DEDIČTVO UNESCO

Ing. Marián Hojdan, vedúci oddelenia lesnej výroby, OZ Kamenica nad Cirochou

Štádium rozpadu s nástupom novej generácie

KARPATSKÉ BUKOVÉ PRALESY SÚ SÚSTAVOU CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ NA SLOVENSKEJ A UKRAJINSKEJ STRANE KARPÁT, KTORÁ PREDSTAVUJE SPOLOČNÉ SVETOVÉ PRÍRODNÉ DEDIČTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY A UKRAJINY. LOKALITA BOLA ZAPÍSANÁ DO ZOZNAMU SVETOVÉHO KULTÚRNEHO A PRÍRODNÉHO DEDIČTVA UNESCO V CHRISTCHURCHE NA NOVOM ZÉLANDE V ROKU 2007.

Spoločný projekt Slovenska a Ukrajiny pozostáva z desiatich pralesových lokalít. Z nich štyri sú na území Slovenska, a to tri v Národnom parku Poloniny a jedna v Chránenej krajinej oblasti Vihorlat.

Ide o ojedinelý a vzácny prípad vertikálnej lesnej vegetačnej stupňovitosti so širokým zastúpením ukážok pralesov na relatívne malom území našej krajiny. Je to druhá lokalita svetového prírodného dedičstva na Slovensku, ktorej nominácia sa pripravovala sedem rokov v gescii MŽP v spolupráci s Technickou univerzitou vo Zvolene. Svojim významom sa tak časť Vihorlatu zaradila medzi významné lokality sveta.

Po vypracovaní nominačného projektu s mapami a podkladmi Slovenskou agentúrou životného prostredia (SAŽP SR) a po zapísaní územia do zoznamu UNESCO sa však prišlo na skutočnosť, že presná mapa s oficiálnym vyznačením zapísaného územia do zoznamu

Záverečná fáza štádia rozpadu

UNESCO neexistuje a že doteraz zverejnená mapa nezodpovedá realite. Objavili sa aj rozdiely medzi číselnými a mapovými podkladmi. Pred zápisom územia do zoznamu UNESCO neboli rokovania s vlastníkami pozemkov a vlastníci tak nemali žiadne oficiálne informácie o zápise, vymedzení hraníc územia, ani o tom, aké obmedzenia v hospodárení im z toho plynú.

Ukončením procesu vyhlasovania t. j. - spresnením informácií, vypracovaním oficiálnej mapy a rokovaním s vlastníkami pozemkov bola poverená ŠOP SR.

Keďže jednou z desiatich pralesových lokalít je aj lokalita Vihorlat, ktorá sa na základe pôvodného návrhu nachádzala na pozemkoch v správe VLM SR š.p., OZ Kamenica n/Cir. na výmere 1 053 ha jadrovej zóny, v roku 2009 sa za účelom zaujatia stanoviska a následnej úpravy priebehu hraníc uskutočnili aj rokovania medzi VLM SR a ŠOP SR.

VLM SR na základe predloženého návrhu a po prehodnotení súčasného stavu lesných porastov podľa „Kritérií vymedzenia hraničenia jadrovej zóny lokality Vihorlat“, predložili riaditeľstvu Štátnej ochrany prírody SR stanovisko

a návrh na úpravu priebehu hraníc územia na pozemkoch v správe VLM SR š.p., OZ Kamenica n/Cir., v ktorom sa pôvodná navrhovaná výmera upravuje na 262 ha jadrovej zóny.

Predložený návrh bol ŠOP SR zapracovaný do alt. návrhov na spresnenie hraníc celej lokality Karpatské bukové pralesy a následne dňa 24.2.2010 na MŽP SR schválený.

Odsúhlasenie predloženého návrhu hraníc územia je významné v tom, že odstraňuje pochybnosti prevádzkových pracovníkov pri orientácii, plánovaní a realizácii lesohospodárskych opatrení predpísaných LHP a umožňuje vyznačenie hraníc územia v teréne aj v lesníckych mapách.

Pre VLM SR š.p., OZ Kamenica n/Cir. je odsúhlasenie hraníc o to významnejšie, že v r. 2009 a 2010 na LC Kamenica n/Cir. a LC Jovsa prebieha vyhotovovanie nových LHP. Je teda možné zosúladienie konkrétnych postupov obhospodarovania lesov a obmedzení v hospodárení požadovaných v riadiacom pláne nominačného projektu, osobitne v lesoch jadrovej zóny a v nárazníkovej zóne, s predpismi LHP.

MEDVEĎ VO VIHORLATE

PRAVIDELNÝ HOSTĽ, ALEBO USADENÝ DOMÁCI...

Ing. Marek Hojdan, zverostrážca, OZ Kamenica nad Cirochou

MEDVEĎ HNEDÝ JE NAJVÄČŠIA EURÓPSKA ŠELMA, KTORÁ JE DNES ROZŠÍRENÁ PREDOVŠETKÝM V OBLASTI ŠKANDINÁVIE, SEVEROVÝCHODNEJ EURÓPY, KARPÁT, NA BALKÁNE A V ALPÁCH. OBÝVA ROZSIAHLE IHLIČNATÉ A ZMIEŠANÉ LESY. NA SLOVENSKU PREŽÍVALO NA ZAČIATKU TRIDSIATYCH ROKOV 20. STOROČIA UŽ ASI LEN DVADSAŤ MEDVEĎOV. VĎAKA VYHLÁSENEJ, DLHODOBO TRVAJÚCEJ CELOROČNEJ OCHRANE MEDVEĎOV NA SLOVENSKU SA POČETNOSŤ JEHO POPULÁCIE NIEKOĽKONÁSOBNE ZVÝŠILA.

V súčasnosti sa jeho populácia odhaduje na 600 - 700 jedincov s oblasťami výskytu v horných častiach západného, stredného a východného Slovenska.

Koncom deväťdesiatych rokov 20. storočia bolo možné spozorovať medveďa vo Vihorlatskom pohorí len sporadicky. V poslednom období sa tu však stopy po medveďovi objavujú každoročne. Centrálna časť

pohoria nie je obývaná a tvorí ucelený prírodný komplex vyhovujúci veľkým šelmám. Medveď tu preto našiel svoj domov a môžeme hovoriť aj o jeho trvalom usadení.

Prvé známky o tom, že medveď obýva územie Vihorlatu, sme zaregistrovali na LS Jovsa v lokalite „Príkře“ v roku 2007, kde v krátkom čase po sebe strhol dve jelenice. Medveď svoju korisť neskonzumuje celú, ale snaží sa ju odtiahnuť na skryté miesto a tam ju pozakrývať kameňmi, zeminou a konármi, čo bolo potvrdené aj v týchto prípadoch. V tom istom roku bola prítomnosť medveďa potvrdená pracovníkmi lesnej správy Jovsa aj na základe výskytu trusu a stôp. Asi 250 kg medveď tu navštevoval kukuričné políčko pre zver v blízkosti lesnej správy. V roku 2008 sa v tej istej lokalite opakovane našli zvyšky diviacej zveri a medveďa priamo spozoroval aj vodič odvozu dreva. Neskôr videl medveďa aj vedúci LS Jovsa Ing. Štefan Duda.

Pred uložením sa „našich“ medveďov na zimný odpočinok v závere minulého roka, dali o sebe vedieť hneď niekoľkokrát.

Pravdepodobne ich prekvapil skorý príchod zimy. O ich intenzívnom pohybe svedčili stopy zanechávané v snehu po celej LS Kamenka. Prvé stretnutie s medveďom „zočí – vočí“ zažila obyvateľka obce Kamenka v polovici októbra. S medveďom sa stretla pri oplotení zvernice, v blízkosti hospodárskeho dvora LS Kamenka. V ten istý deň a v tom istom čase medveďa spozorovali aj zamestnanci armády SR počas obchádzky v priestoroch strelnice VVP Valaškovce. Medveď sa tak ukázal na dvoch, pomerne vzdialených miestach. Tretie stretnutie v priebehu niekoľkých dní zažili lesní robotníci pri ťažbe dreva. Počas obedňajšej prestávky ich medveď „navštívil“ priamo na OM v lokalite Peňažník.

Na základe týchto, ale aj ďalších podobných stretnutí si návštevníci lesov Vihorlatu čoraz častejšie uvedomujú, že medveď je tu a pravdepodobnosť stretnutia sa s ním už nie je taká nízka ako v minulosti. Na návšteve sme však my, on je tu doma.

☞

Stopy medveďa

Stopa medveďa - jasný pobytový znak

PÔVOD DNEŠNEJ JELENEJ ZVERI V LEVOČSKOM POHORÍ

Július Manica

POĽOVNÝ REVÍR VLM SR JAVORINA PATRÍ DO POĽOVNEJ OBLASTI PRE JELENIU ZVERI J-XIII LEVOČSKÉ POHORIE, PODOBLAŠŤ ĽUBICA, ČIERNÁ HORA A JABLONOV. VÝMERA CELÉHO REVÍRU JE 26 000 HA. KVALITOU JELENEJ ZVERI PATRÍ TÁTO OBLAŠŤ SPOLU S POĽANOU, NÍZKÝMI BESKYDAMI A ČERGOVSKÝM POHORÍM K NAJLEPŠÍM OBLASTIAM V RÁMCI SLOVENSKA.

Doposiaľ tu poľovníci oficiálne získali 28 zlatých jeleních trofejí s bodovou hodnotou vyše 210 bodov CIC. Ako je vidieť z priloženej tabuľky, väčšina trofejí pochádza z komplexu poľovného revíru JAVORINA v centrálnej časti poľovnej oblasti v obhospodarovaní VLM Kežmarok.

Jeleň obyčajný (*Cervus elaphus* L.), ako hlavná zver chovaná v našom regióne, sa v celej Európe považuje za pôvodnú zver. Postupom civilizácie sa značne menilo prírodné prostredie a jeho biodiverzita. Les sa zmenil nielen čo do plochy, ale strácal aj svoj pôvodný charakter.

Po postupnej exploatacii lesa sa zmenilo drevinové zloženie a znížila sa jeho úživnosť. Počty jelenej zveri postupne klesali a v prvej polovici 19. stor. dosiahli najnižší stav. Levočské pohorie bolo v celku hustejšie osídlené a poľnohospodársky využívané (Dvorce, Ruskinovce, Blažov a Ľubické Kúpele).

Na odlesnených hrebeňoch sa páslo (Brinky, Vinná, Harby, Holumnická pastva, Kovalová, Bánisko, Ryžová, Jakubany, Siminy a Šambron). Cez pohorie viedla Probstnerova cesta, po ktorej furmani vozili rudu na spracovanie do Jakubian. Pálilo sa drevené uhlie (Kohwald, Peklo). Výskyt medzí v súčasných lesných porastoch poukazuje na dlhoročnú orbu. Všetky tieto skutočnosti znemožňovali trvalý výskyt jelenej zveri, ktorá nenachádzala vhodný biotop pre svoju existenciu. Koncom 19. stor. Levočský poľovnícky spolok s 25. členmi prenajímal poľovné pozemky s rozlohou 9 000 ha, no vykazoval lov srnčej a diviacej zveri, medveďa a kurovitých vtákov. Majitelia revírov si uvedomili, že ak chcú naďalej poľovať a udržať si aj v nastávajúcom kapitalizme svoju prestíž, budú

musieť stavy jelenej zveri zvelaďovať dovozom zo zahraničných chovov a intenzívnym poľovným hospodárením. Z obdobia pred rokom 1860 sa prakticky nezachoval nijaký dôkazový materiál či vo forme parožia alebo vyobrazenia o tom, aké poddruhy jeleňa žili na našom území. Parožie kapitálneho 22-toráka z tatranskej oblasti, uloveného v roku 1888 na Spiši na kopci Krighi (Krigovská hora, dnes Vojňanská hora medzi Toporcom a Vojňanmi), bolo v zbierke bývalého toporeckého zámku. Aj po 120 rokoch vážilo 8,4 kg (zmizlo v rabovačke po druhej svetovej vojne). Druhé tatranské parožie sa nachádza v zbierke grófa Arco v Mníchove v poľovníckom múzeu, pod evidenčným číslom 4610 s označením H. Tatra, 1860. Je to dvánástorák s pomenovaním „Karthirisch“. Tieto parožia dokazujú, že v tatranskej oblasti, ale aj na strednom a na východnom Slovensku žil do začiatku 19. storočia čistokrvný karpatský jeleň. Postupne sa začala dovážať jelenia zver takmer do všetkých oblastí Slovenska a strednej Európy. V Tatrách, Spišskej Magure, Levočských vrchoch a Čergove nebol jeleň stálozverou. Na Podbanské, do zvernice v Kôprovej doline v lokalite „Zverienec“, doviezol prvé jelene nájomca tohto poľovného revíru P. Szechenyi v roku 1894. Boli to čistokrvné karpatské jelene. Po aklimatizácii vypustili v roku 1896 štyri jelene a niekoľko jeleníc do revíru. So

zazverovaním Belianskych Tatier začal niekdajší vlastník veľkostatku Javorina F. Salamon v roku 1877 dovozom jeleňov zo zvernice kniežaťa Hohenloheho v Slawentzitz v Sliezsku. V roku 1879 veľkostatok v Javorine odkúpil od Salomonovcov pruský knieža Christian Kraft von Hohenlohe Oehringen a vybudoval tam vzorný poľovný revír. Na Javorinu doviezol 243 jedincov jelenej zveri rôzneho pôvodu. V rokoch 1879 – 1885 tam z vlastného chovu zo Slawentzitz dodal 141 jedincov – krížencov stredoeurópskeho a karpatského jeleňa. Z Bélye získali dva slavónske jelene, ktoré však onedlho uhynuli. Hohenlohe urobil nedomyšlený a dnes právom kritizovaný pokus s krížením aklimatizovanej zveri európskeho pôvodu s nekorunovými poddruhmi ázijských maralov a severoamerických vapiti. Krížence dodanej zveri a ich hybridy vytvorili s prechodnou domácou karpatskou zverou osobitú jeleniu populáciu na Javorine a v podstate celej tatranskej oblasti. Táto populácia, v ktorej v konečnom dôsledku prevládli genetické vlastnosti európskych jeleňov a ich stavy boli v roku 1914 už 2000 ks, sa postupne rozšírila do celých Vysokých Tatier, Spišskej Magury a Levočského pohoria. Na vzťahujúci sa stav jelenej zveri pozitívne pôsobila aj prirodzená migrácia karpatskej zveri z blízkych východokarpatských revírov a juho-východného Poľska.

Pre rozšírenie jelenej zveri v Levočskom pohorí je potrebné spomenúť ďalšiu vcelku blízku lokalitu. V Čergovskom pohorí pri Lukove neďaleko Bardejova osadili v roku 1900 západoeurópske a karpatské jelene. Táto populácia však veľmi utrpela vojnovými operáciami v rokoch 1915 – 1916 a masovým pytliactvom, ktoré potom nasledovalo.

Jelenie populácie na Slovensku veľmi utrpeli udalosťami Prvej svetovej vojny a najmä masovým pytliactvom po nej. V 30. rokoch sa stavy zveri začali vďaka zvýšenej ochrane opäť zvyšovať. V tomto období sa už k nám nedovážala nijaká cudzia jelenia zver a začalo sa s odborným selektívnym odstrelom. V tomto období začína jelenia zver obsadzovať ucelené lesné komplexy lesov mesta Levoča, obecných lesov Ľubica, Čiernej Hory a Zámčiska. Počas Druhej svetovej vojny naša jelenia zver neuprela veľké škody. Stavy jelenej zveri začali už v 50. rokoch minulého storočia stúpať a následkom cieľavedomej selekcie vzrastalo aj percento kvalitných trofejí nad 220 bodov CIC. Sľubný trend vo zvyšovaní trofejovej kvality sa

však nezastavil. Pred rokom 1989 badať očividnú stagnáciu i napriek tomu, že počet zlatých trofejí stúpal. Ich bodová hodnota ostala na úrovni európskeho priemeru. Všetky rezervy v chove jeleňov sa zrejme nevyužili.

Za jednu z príčin znižovania kvality trofejí možno považovať zmenu účinnosti poľovných revírov. Poľnohospodárska výroba v okrajových častiach Levočského pohoria stagnuje. Ani v poľovnom revíri Javorina po zrušení Poľnohospodárskej správy VLM Kežmarok sa plochy neobrábajú a všetko je zatravnené.

Ďalšou z príčin je rozdrobenie chova-

teľskej oblasti na viacero menších poľovných revírov.

V zmysle nového zákona o poľovníctve sa pre zabezpečenie dobrého zdravotného stavu zveri, optimálnej početnosti, kvality, správnej vekovej a pohlavnej štruktúry bude jednotne a veľkoplôšne poľovnícky hospodáriť v poľovných oblastiach. Ostáva veriť, že poradný zbor poľovníckej oblasti Levočské pohorie bude fungovať dobre v zmysle svojho štatútu a zjednotí poľovnícke hospodárenie v Levočskom pohorí.

ZLATÉ JELENIE TROFEJE Z POĽOVNEJ OBLASTI J-XXII LEVOČSKÉ POHORIE (210 A VIAC BODOV CIC)

Meno lovca	Názov revíru	Rok	Vek	Body CIC	Výstava
J. Dolejší	Javorina	1983	15	234,95	Br 1985
G. Čatár	Javorina-Kolačkov	1985	11	231,09	Ni 1990
J. Leščišin	Javorina	1985	12	229,31	Ni 1995
B. Lelovits	Javorina-T.Potok	1994	12	229,03	Ni 1995
M. Schalek	Javorina	1961	10	225,02	Br 1965
J. Leščinský	Javorina-T.Potok	1974	13	219,80	ČB 1976
M. Gradecký	Vojkovec	1994	12	219,42	Ni 1995
O. Gudánek	Javorina-Kolačkov	1974	14	219,02	Ni 1980
J. Kožar	Vyšný Slavkov	1991	10	217,33	Ni 1995
B. Forgáč	Spišské Podhradie	1987	13	216,63	Ni 1990
A. Budzina	Javorina-Kežmarok	1967	11	216,37	Bu 1971
J. Grešš	Spišský Štvrtok	1987	11	215,43	Ni 1990
M. Šandala	Studenec	1991	10	215,40	Ni 1995
A. Džadoň	Zlatá Hora	1985	11	214,95	Ni 1990
M. Adámi	Javorina	1989	13	214,50	Ni 1990
M. Franko	Vyšný Slavkov	1997	14	213,65	Ni 2000
Š. Mihálik	Javorina	1985	9	213,30	Ni 1990
J. Oravec	Javorina	1965	14	213,09	Br 1971
J. Paločko	Vysoká	1985	10	212,99	Ni 1990
P. Strigeč	Javorina-Kežmarok	1988	11	212,23	Ni 1990
E. Toronský	Javorina-Podolínek	1988	11	212,16	Ni 1990
J. Petko	Javorina-Kežmarok	1963	10	212,09	Br 1965
Š. Trefáš	Javorina-Jakubany	1982	11	211,67	ČB 1976
D. Valo	Javorina-Blažov	1995	11	211,48	Ni 2000
A. Fiolek	Javorina-Kežmarok	1969	12	210,61	Br 1971
R. Rosina	Javorina-Kežmarok	1984	14	210,36	Br 1985
J. Turek	Javorina	1968	11	210,13	Br 1971
E. Gazík	Javorina-Kežmarok	1967	10	210,13	Br 1971
Š. Tomašov	Repaše	1990	7	210,00	Ni 1995

BOBOR VODNÝ OPÄŤ V NAŠEJ PRÍRODE

Radoslav Machata, lesník, LS Mikulášov, OZ Malacky

BOBRY (BOBOR VODNÝ, BOBOR EUROÁZIJSKÝ - CASTOR FIBER) BOLI V STREDNEJ EURÓPE A TEDA I NA ÚZEMÍ SLOVENSKA PŘIBLIŽNE V POLOVICI MINULÉHO STOROČIA VYHUBENÉ. LOVENÉ BOLI HLAVNE PRE KOŽUŠINU, ALE AJ PRE „KASTOREUM“, ČO JE NA OLEJ BOHATÝ SEKRÉT PÁROVEJ ŽĽAZY. SEKRÉTU BOL PRIPISOVANÝ POZITÍVNY ÚČINOK NA ĽUDSKÝ ORGANIZMUS A VERILO SA, ŽE JE PROSTRIEDOK PODPORUJÚCI POTENCIU. TÁTO POVERA BOLA JEDNOU Z PRÍČIN DECIMOVANIA BOBRÍCH POPULÁCIÍ.

Bobry boli v strednej Európe a teda i na území Slovenska približne v polovici minulého storočia vyhubené. Ľudia ich lovili hlavne pre kožušinu, ale aj pre „kastoreum“, čo je sekret párovej žľazy bohatý na olej. Sekretu bol pripisovaný pozitívny účinok na organizmus a ľudia tiež verili, že podporuje potenciu. Táto povera bola jednou z príčin decimovania bobrích populácií.

Bobry na území Slovenska patrili v minulosti nesporne k príslušníkom pôvodnej

fauny. Posledný exemplár pôvodnej populácie bol zaznamenaný z roku 1855 na Dunaji. Výborné výsledky introdukcií a reštitúcií bobra vo viacerých štátoch dokazujú, že dôvodom jeho vymiznutia v minulosti bol lov človekom.

V júli 2007 uplynulo tridsať rokov odvtedy, čo sa bobor opäť objavil na území Slovenska. Bobor postupne preniká cez hranice dvoch susediacich štátov. Zo severnej strany z Poľska prenikajú hraničnými vodami poľské bobry. Riekou Poprad preniká bobor na Slovensko od roku 1987. Jeho výskyt je potvrdený pri Spišskej Belej, a trvalejší výskyt na rieke Cigla v okrese Svidník.

Z južnej strany z Rakúska, kde koncom sedemdesiatych rokov znovuvysadili bobrov do lužných lesov východne od Viedne a od polovice osemdesiatych rokov sa šíria po rieke Dunaj a Morava na okolité územie. Okrem Borskej nížiny pri obci Kuklov a nivy rieky Moravy na Záhorí si bobry našli vhodné stanovišťa aj na území „Veľkej Bratislavy“ v ramennej sústave rieky Dunaj až po VD Gabčíkovo.

Do roku 1985 boli známe iba dve lokality výskytu Bobra : Jakubov a stredný tok Rudavy. Ďalší výskyt bobra nadobudol územne veľkú expanziu až po roku 1985. V tomto období prenikol po toku Moravy do severnejšej časti rieky v Českej republike. Na východe sa usadzuje v Cerovej na úpätí Malých Karpát. V súčasnosti obsadil prevažnú časť optimálnych lokalít v Záhorskom regióne.

Bobor vodný je najväčší európsky hlovavec s hmotnosťou 11,3 – 25 kg, dlhý 80 – 120 cm. Dožíva 10 až 17 rokov, vzácné i viac. Je vodný živočích perfektne prispôbený na život pod vodou. Potápa sa obvykle na 2 – 3 minúty, ale vydrží aj 20 minút. Typický plochý chvost používa na prudké zrýchlenie, príp. odrážanie sa, alebo na ohlásenie nebezpečenstva. V ušiach a nose má chlopne proti vode a na očiach má membránu, ktorú môže na suchu stiahnuť. Ďalším charakteristickým znakom bobrov je ich chrup, ktorý dorastá, obnovuje sa. Mimoriadne hustá srst /kožušina/, chráni zvieru proti strate tepla a dobre namastená proti preniknutiu vody ku koži. Je to dôležité najmä v zimnom období, keď pláva v studenej vode pod ľadom. Na mastenie srsti používajú sekret žľazy z oblasti análneho otvoru.

Párenie sa deje v zime vo vode, má priemerne 2 – 3 mláďatá. Samica pred pôrodom vytlačí samca z brlohu a aj mladé z minulého roku si začínajú hrabať vlastné nory.

Biotopom bobrov sú stojaté i tečúce vody s pobrežnými porastmi listnatých drevín. Uprednostňujú riečne systémy s vetvenou sieťou malých riek, potokov, mŕtvych

ramien, jazier. Vyhľadávajú brehy vôd zarastené mäkkými drevinami.

Tu si stavajú nory /hrady/, ktoré vyzerajú ako kopa blatového dreva, stavajú hate, kanále a hrádze na udržanie stavu vody. Na miestach, kde sa usídlia bobry sa výrazne zmení celý ekosystém.

Z hľadiska výživy sú bobry vegetariáni. Počas jarných a letných mesiacov prevažuje bylinná strava – vodná a brehová vegetácia. Cez zimné mesiace musia prejsť na inú formu potravy, a tou je kôra hlavne mäkkých drevín ako je vrba, topoľ, jelša a jemné vetvičky padnutých stromov. Preto obhrýza, až zotne dreviny, ktoré sa nachádzajú v blízkosti brlohov, najmä na brehu vôd. V priestore VLM SR, lesná správa Mikulášov, časť potoka Rudava, sa našli obhrýzené borovice. V našich podmienkach z hľadiska druhov stromu obhrýza všetky dreviny až na jednu výnimku, ktorou je agát.

Tento plachý a zaujímavý živočích teda po dlhom období neprítomnosti patrí dnes medzi stálych zástupcov našej fauny. Jeho ochrana bola ustanovená vyhláškou Slovenskej komisie pre ŽP v roku 1992, ktorá dopĺňa zoznam vyhlášky SNR č. 125/65 Zb. o ochrane voľne žijúcich živočíchov aj o bobra vodného.

Na základe súčasného rozšírenia bobra na Záhorí ho nepriraďujeme k skupine najviac ohrozených druhov živočíchov a začínajú vznikať konflikty medzi človekom a bobrom. Ak vynecháme škody v poľnohospodárstve, ktoré vznikajú zaplavovaním a podmáčaním pozemkov spôsobených výstavbou hatí, škody vo vodnom hospodárstve – poškodzovanie protipovodňových hrádzi, blokovanie odvodňovacích systémov, škody vznikajú aj v lesnom hospodárstve. Nie je to len obhrýza stromov na brehoch potokov, riek a jazier, ale aj podmáčanie a zaplavovanie

ciest a lesných porastov. Touto činnosťou bobra prichádza napr. na Záhorí, kde prevažuje borovicový les, k jeho podmáčaniam a po čase k úplnej likvidácii veľkej časti porastu.

Napriek konfliktom medzi človekom a bobrom, bobor do našej prírody patrí. Je vždy potrebné zvážiť všetky klady a zápory, prínosy aj straty pre prostredie a hospodárenie človeka. Populácia bobra vzrastá početne aj plošne na celom území Záhoria, takmer všetky vhodné lokality sú obsadené a problémy s bobrom treba dlhodobo riešiť, či už odchytom a presídľovaním, alebo technickými zásahmi ako je regulácia vodnej hladiny v bobrích zdržiach, sieťky a mreže, ohradenia chrániace priepusty, blokovanie, alebo usmernenie budovania hate. Zatiaľ má bobor sympatie verejnosti, ale je treba populáciu bobra sledovať, aby neprišlo k jeho premnoženiu. Aby škody neprevýšili prínos pre krajinu a následne neprišlo znovu k jeho vyhubeniu.

STAROSTLIVOSŤ O RYBNÍKY MELIORÁCIE RYBNÍKOV

Lukáš Šrámek, rybársky hospodár, OZ Malacky

POD POJMOM MELIORÁCIE RYBNÍKOV ROZUMIEME KOMPLEX TECHNICKÝCH OPATRENÍ, KTORÉ SLEDUJÚ ZINTENZÍVNIENIE KOLOBEHU LÁTKOV VO VODE A TÝM VYTVORENIE DOSTATKU POTRAVNÝCH ZÁSOB PRE RYBY. JE TO MOŽNÉ DOCIELIŤ VHODNÝMI MELIORAČNÝMI ZÁSAHMI

1. Starostlivosť o úrodnosť dna a kvalitu vody: Dobrá kvalita rybníčného dna je dôležitá pre intenzívny kolobeh látok vo vode a pre zabezpečenie podmienok pre život organizmov na dne rybníka, ktoré sú prirodzenou potravou rýb. K základným opatreniam, ktoré mobilizujú živiny v rybníčnom dne, a urýchľujú rozklad organických látok, patrí vysušenie dna, jeho kultivácia alebo aj obrábanie. Obrábaním sa dno prevzdušňuje a eliminuje sa rozrastanie vodnej flóry. Z hľadiska starostlivosti o zlepšenie hydrochemického režimu rybníčnej vody je treba venovať pozornosť obsahu kyslíka a hodnotám reakcie vody. Pretože tieto parametre priamo súvisia so zdravotným stavom rýb

a výrobnosťou alebo výťažnosťou rybníka.

2. Odbahňovanie rybníkov: Bahno je hlavnou zásobárňou živín. Na druhej strane zasa rybníky s vysokou vrstvou bahna bývajú menej úrodné. Optimálna vrstva bahna, doplnená dostatkom živín je 50 – 120 mm. Samotné odbahňovanie rybníkov je obtiažnym a nákladným melioračným zásahom.

3. Zimovanie rybníkov: Zimovanie rybníka sa začína už vlastne jesenným výlovom. Potom je potrebné dokonalé odvodnenie a rýchle osušenie dna pred príchodom mrazov. Pôsobenie mrazov má za následok popraskanie dna – bahna do hlbších vrstiev, do ktorých sa dostáva kyslík, čo podmieňuje dokonalú mineralizáciu organických látok. Počas zimovania dochádza aj k likvidácii niektorých nežiadúcich rastlín vymrzaním. Náhla zmena teploty zároveň zničí cudzopasníkov, zárodky rôznych onemocnení a škodcov. Vegetačné rybníky by sa mali v zásade zimovať každý rok. Pri mimoriadne priaznivých podmienkach sa v dôsledku zimovania zvyšuje výrobnosť – výťažnosť rybníka v nasledujúcom vegetačnom období o 50 – 60%.

4. Letnenie rybníkov: S ohľadom na dĺžku trvania poznáme v praxi nasledujúce spôsoby letnenia rybníkov:

Úplné letnenie – rybník je ponechaný nasucho (bez vody) po celé vegetačné obdobie

Čiastočné letnenie – sa môže praktizovať tak, že sa nechá celý rybník nasucho určitú časť vegetačného obdobia a v ďalšej časti vegetačného obdobia sa napustí vodou a využíva sa rybochovne. Druhý spôsob je, že sa rybník napustí vodou len do určitej výmery a účinkom letnenia sú vystavené len jeho plytké okrajové partie. Princíp letnenia rybníkov je v zásade podobný zimovaniu.

5. Odstraňovanie vodného rastlinstva: Vodné rastliny tvoria významnú súčasť rybníčných biocenóz a sú dôležitým článkom v kolobehu látok vo vode. Z produkčného hľadiska je však nadmerný rozvoj vyššieho rastlinstva nežiadúci a jeho likvidácia je významným melioračným zásahom. Vodné rastlinstvo eliminujeme mechanicky. Spravidla je to žacia loď so žacou lištou. Ďalšia možnosť likvidácie vodných rastlín je chemická. Sú to rôzne herbicidy, ktoré nepôsobia toxicky na ryby a ich prirodzenú potravu. Posledným spôsobom likvidácie vodnej flóry je biologický spôsob. Na reguláciu vyššieho vodného rastlinstva má najväčší význam amur biely. Likviduje prakticky všetku vodnú flóru vrátane vláknitých rias. Jeho denná potravná dávka je veľmi veľká, skonzumuje približne toľko, koľko sám váži. Na 1 kg prírastku spotrebuje okolo 50 kg rastlinnej hmoty.

6. Hnojenie rybníkov: Princíp hnojenia rybníkov a hnojenia v rastlinnej výrobe je rovnaký. V oboch prípadoch dodávame do vody (resp. do pôdy) jednotlivé chýbajúce živiny.

7. Vápnenie rybníkov: Význam vápna v rybníkárstve spočíva predovšetkým v:

- úprave reakcie vody a jej stabilizácii
- zlepšení kyslíkového režimu
- v prísune vápnika ako živiny
- dezinfekčný účinok

„OD SPOLEČNÝCH KOŘENŮ K SOUČASNÉ I BUDOUCÍ SPOLUPRÁCI“

Ing. Jan Jeniš

JE 27. LEDNA 2010 A JÁ SE ÚČASTNÍM ZASEDÁNÍ VÝSTAVNÍHO VÝBORU SVĚTOVÉ VÝSTAVY VÝVOJE MYSLIVOSTI A LOVECTVÍ NA VÝSTAVIŠTI V BRNĚ. UVEDENÁ VÝSTAVA PROBĚHNE V PAVILONU Z VÝSTAVIŠTĚ BVV V TERMÍNU OD 21. DO 28. BŘEZNA JAKO SOUČÁST TRADIČNÍ VÝSTAVY SILVA REGINA, TECHAGRO A ANIMAL VETEX.

Z vlastního jednání Výstavního výboru mám rozpačitý dojem kromě dvou momentů. Jedním z nich je absolutně profesionální přístup pracovnice BVV paní Surkové, která

řeší hromadící se problémy s nebyvalou energií a její jasně znějící argumentace vyčnívá nad příspěvky všech dalších členů výstavního výboru. Druhým momentem je vztah a vystupování členů výstavního výboru k nám, zástupcům Vojenských lesů. A to jak českých tak slovenských (za VLS ČR s.p. Pavla Kasslová a Jan Jeniš, za VLM SR š.p. Zuzana Balandová). Jednání o účasti těchto našich organizací je věcné, krátké, srozumitelné. Navíc – jako jediné subjekty z České a Slovenské republiky budeme vystavovat společně v rámci jednoho výstavního prostoru, což si myslím, že dostatečně dokumentuje míru naší spolupráce a hloubku

pracovních i lidských vztahů na obou stranách hranice.

A právě o česko – slovenských vztazích na zpáteční cestě přemyslím a na mysli mi vyvstává věta, která mi utkvěla v paměti ze společných čekaných a šoulaček strávených na Libavě s emeritním ředitelem VLS n.p. Lipník nad Bečvou Ing. Karlem Chybou: „Víš, se Slováky musíme udržovat dobré vztahy, protože s nimi jsme si nejbližší.“ A najednou se mi v hlavě rodí nápad. Neodbočím na Olomouc, ale přes Kroměříž to vezmu do Zlína, kde pan ředitel ve svých 83 letech žije v domově pro seniory.

V 15.30 hod. vyjždím výtahem do

pátého patra výše jmenovaného domova a po chvíli klepu na dveře se jmenovkou Ing. Karel Chyba. Jsem srdečně vítán a usazen do křesla pro hosty naproti stěně s trofejemi tří jelenů a několika srnců z Libavé. Při dobré kávě sdělují svou představu o napsání řádků souvisejících s nadcházející výstavou, o společné expozici, o současných ale i bývalých československých vztazích. Přitom vyprávím panu řediteli o našem loňském červnovém zájezdu ke kolegům do Kamenice nad Círochou, o úžasném přijetí v jejich podání o výjimečné pohostinnosti, o náladě, která mezi námi – lesníky vojenských lesů a statků a nimi - lesníky vojenských lesů a majetkov, po celou dobu naší návštěvy panovala. Obrátím se na pana ředitele s poznámkou o tom, že neznám povolanejšího člověka, se kterým bych mohl na dané téma zasvěceněji pohovořit. Připravuji si tužku a papír a na mou větu: „ Položím Vám několik otázek“ se ozývá reakce, v níž je bezesporu slyšet autorita bývalého ředitele: „ Ne, sedni si prosím a piš, ve stručnosti Ti popíšu svůj příběh, což jsou československé vztahy samy o sobě a na závěr snad jednu myšlenku, kterou již dlouho nosím v hlavě.“

„Mí rodiče byli Češi, kteří byli po vzniku Československé republiky, jako ostatně spousta Čechů posláni na Slovensko, kde obsazovali zodpovědná místa, protože Slovensko jako takové mělo v té době málo lidí s odpovídajícím vzděláním. Mnozí Češi zde považovali své působení jako dočasné. Ne tak moji rodiče. Ti se do Slovenska zamilovali a chtěli tam prožít celý život. Já jsem se na Slovensku narodil a to v Košicích 26.3.1926 a prožil jsem tam celé dětství. Mí rodiče měli mnoho slovenských přátel na mnoha místech východního Slovenska. Jeden čas jsme bydleli i na Hájovně v Lenartově, což je na polských hranicích, západně od Bardejova. Zde bydlel horár Tomlein, který hospodařil v lesích, jež jsou známy jako oblast, kde rád lovil autor knihy „Lovy v Karpatech“ profesor Julius Komárek. Jako desetiletý kluk jsem viděl profesora Komárka s jeho synem, oba zarostlé mohutným vousem, v době kdy jsem dostal pro mě nezapomenutelný úkol: Trasovat se dvěma lesními dělníky za pomoci sklonoměru lovecký chodník. To bylo vlastně mé první setkání s lesnictvím.

V roce 1938 jsem se svým strýcem, starým mládcem, projel na kole prakticky celou Podkarpatskou Rus a vylezl na poloninu Pop Ivan. Viděl jsem rozsah tamějších lesů

a velký dojem na mně udělala lesnická vodní díla. Když došlo k rozpadu naší československé republiky, nemuseli jsme se ze Slovenska stěhovat, ale moje maminka rozhodla:

„Když je národu špatně, tak se má jít domů a tak jsme se vrátili do protektorátu.“

Když jsem se dostal v roce 1950 k vojenským lesům na GŘ v Praze, měli jsme 11 podniků, z toho 3 na Slovensku. Na GŘ nebyl v té době ani jeden Slovák, já jsem si v tu dobu byl vědom jak citlivé jsou československé vztahy. Se slovenskými kolegy jsem rád hovořil slovensky, protože slovenský jazyk miluji. Poctivě řeknu, že tenkrát na GŘ bylo mnoho lidí, kteří o řadě choulostivých vztahových otázkách ani nevěděli. Jako první Slovák nastoupil na GŘ mjr. Ing. Činčila.

V roce 1952 vznikl na Slovensku čtvrtý podnik v Kežmarku, jako výcvikový prostor protiletadlového dělostřelectva. Ředitelem se později stal plk. Jozef Oravec, se kterým jsem si vyměnil místo výrobního náměstka na GŘ v roce 1956. Tím se po právu stal prvním náměstkem generálního ředitele Slovák. Počínal si velmi úspěšně a tak čtyři slovenské podniky v něm měly velmi dobrého zástupce, přičemž zkrátka nepřišli ani zbývající podniky v Čechách a na Moravě.

Za první republiky mnozí Češi začínali svou lesnickou kariéru v Kamenici n.C., která obhospodařovala vojenský prostor pro vojska z východního Slovenska a Podkarpatské Rusi. Mnozí pak zastávali funkce v Čechách a říkalo se jim „Kamenická klika“. Vztahy mezi Čechy a Slováků u VLS mohu posoudit od roku 1950 a myslím si, že byly skvělé! Po druhé světové válce vznikly VP Mimoň, Kynžvart, Sušice, Velichov, Horní Planá a Libavá. Všechny ve vysídlených oblastech, kde byla nouze o pracovní sílu. Významná proto byla pomoc starých vojenských lesů Hořovice a Plumlov, ale daleko nejvýznamnější pak pomoc slovenských podniků.

Od roku 1956 jsem pracoval v Kežmarku a velmi rád jsem byl, když náš podnik uzavřel družbu s VLS Lipník n.B., kde v té době byl znamenitým ředitelem pplk. Ing. František Šedivý. Vyměňovali jsme si zkušenosti, zejména na úseku zemědělském, prodeji tažných koní a také v osvěžení jelení krve.

V roce 1962, když náhle zemřel pplk. Ing. Šedivý, byla mi nabídnuta funkce ředitele v Lipníku n.B.. Rád jsem ji přijal, protože díky družbě jsem Lipník n.B. zhruba znal. Můj

nástupce v Kežmarku pplk. Ing. Peško, s kterým jsem se dobře znal z gymnázia v Liptovském Mikuláši, byl také přesvědčený československá a dával plnou záruku, že dobré vztahy se budou rozvíjet i nadále. A musím říci, že se dobře rozvíjely. Jako ředitel jsem pak v Lipníku nad Bečvou působil do konce roku 1988, kdy jsem odešel do starobního důchodu.

V roce 1992, když bylo jasné, že se republika rozdělí, mi bylo velmi smutno. Dva slovenské národy se po třicetiletém rozcházení. Já jsem se na Slovensku narodil, syn se nám na Slovensku narodil, měl jsem tam spoustu přátel a kamarádů, a teď na hraničních přechodech vyrostly celnice.

V tuto chvíli je vyprávění pana ředitele přerušeno písničkou, která z rádia plyne jako živá voda na jeho československou duši. No Name a Chinaski zrovna začínají zpívat svůj velký hit: „Ná, ná ná, nánána“ a při slovech písně: „Haló priateľ moj, jedu za Tebou ...“ se pan ředitel začíná usmívat. „Vidíš a ta píseň, to je předehra té myšlenky, o které jsem hovořil na začátku. Ano v roce 1993 se rozdělila republika, nikoliv však národy. Dnes si každý řešíme své problémy a možná proto máme k sobě blíže než v dobách minulých. A to je strašně dobře, protože nikoho bližšího než Slováků nemáme. Takže vám i vašim slovenským kolegům přeji „mnoho priateľských slov“ a nechť spolupráce a porozumění mezi VLS a VLM vzkvétají na výstavě i po ní.“

Mířím k domovu a při vjezdu na dálnici si vybavím ještě jeden okamžik. Červen 2006, kdy jsem měl tu čest strávit několik dní s Ing. Karlem Chybou při návštěvě Kežmarku, kterou zorganizoval náš ředitel Ing. Jaroslav Nerad s tehdejším ředitelem OZ Kežmarok Ing. Janem Juricou při příležitosti 50. výročí nástupu Ing. Karla Chyby do funkce ředitele VLM Kežmarok.

Přijetí u primátora města Kežmarku i setkání s bývalými spolupracovníky byly pro mne zážitkem. I na základě takovýchto zážitků se utvrzuji o tom, že expozice našich podniků by snad mohla nést logo: „Od společných kořenů k současné i budoucí spolupráci.“ Cesta ubíhá rychle. Blížím se k Lipníku nad Bečvou, pod vousy si pobrukuji nakažlivou melodii oné česko - slovenské písničky a těším se nejen na setkání ale i na spolupráci se slovenskými kolegy. Věřím, že bude úspěšná.

POĽOVNÉ PSY

VO VLM SR – SPRÁVE LESOV PLIEŠOVCE

Dušan Žilkovan, lesník, SL Pliešovce

SPRÁVA LESOV PLIEŠOVCE SO SÍDLOM NA VIDOVOM VRCHU MALA V ROKU 2009 PLÁNOVANÝ Odstrel diviácej zveri 254 kusov. Pre potreby lovu na túto zver na spoločných poľovačkách je nenahraditeľným pomocníkom pes.

V roku 2009 mala Správa lesov Pliešovce 10 poľovne upotrebitelných psov na diviačiu zver. 8 slovenských kopovov, 1 border teriéra a 1 jazvečíkovitého duriča.

Veľkou pomocou pri organizovaní spoločných poľovačiek bola a stále je aj spolupráca našich kamarátov zo susediacich poľovníckych združení Dačov Lom a Senohrad, ktorým patrí veľká vďaka.

V súčasnosti má Správa lesov Pliešovce 5 poľovne upotrebitelných psov na diviačiu zver, z toho 3 slovenské kopovov, 1 border teriéra a 1 jazvečíkovitého duriča.

V roku 2009 počas poľovnej sezóny sa na Správe lesov Pliešovce znížil stav poľovných psov o piatich, ktorí uhynuli v dôsledku zranení po kontakte s diviakom alebo na starobu. Preto bolo potrebné doplniť ich stav. S prihliadnutím na terénne a klimatické podmienky nášho režijného revíru a na žiadosť záujemcov o služobných psov, zakúpila Správa lesov 3 šteniatka slovenského kopova, a to 2 psov /menom Goro a Gero/ a 1 sučku /menom Gava/ z chovnej stanice Sokolie Hniezdo z okresu Svidník. Pevne veríme, že po

Gero

dlhoročných skúsenostiach lesníkov vychováme a vycvičíme kvalitných a dobrých, poľovne upotrebitelných psov.

Lovu a kynológii zdar!

Š. Raniak s Gerom, D. Žilkovan s Gavou, I. Kašiar s Gorom

HANNOVERSKÝ FARBIAR

Jaroslav Jurský, technik, LS Tichý Potok, OZ Kežmarok

HISTORICKÝ PREDOK FARBIARA-LEITHUND (VODIČ) BOL PO NIEKOĽKO STOROČÍ UZNÁVANÝ PRE JEHO NEOBYČAJNE JEMNÝ ČUCH. TÚTO VZÁCNU VLASTNOSŤ SI DO DNEŠNÝCH DNÍ ZACHOVAL AJ FARBIAR. KONCOM 19. STOROČIA SA VŠAK MUSEL PRISPŮSOBOVAŤ ZMENENÝM PODMIENKAM, KTORÉ SA NA NEHO KLÁDLI.

Najväčší vplyv na farbiara má vývoj strelných zbraní. Začalo sa tradovať, že moderná guľovnica už nepotrebuje poľovného psa. Na jeho chov a výcvik nepriaznivo pôsobí aj doba plná zhonu a vysokého životného tempa, keď majitelia a vodiči farbiara nachádzajú stále menej času na prácu so psom.

No na druhej strane je zrejme, že poľovníci majú stále menej času na poľovačku, preto pri vedomí kvality zbrane strieľajú takmer vždy, najmä ak ide o vzácnu trofej. Účinkom vysoko-výkonných guľových zbraní zver pritom často porania a aj keď je

zasiahnutá smrteľne, málo farbí a odchádza ďaleko od nástreru. Z toho vyplýva, že práve súčasná doba kladie na výkon farbiara veľmi vysoké požiadavky. V týchto prípadoch práca farbiara, psa s jemným čuchom sa nedá ničím nahradiť.

Vznik hannoverského farbiara ako najstaršieho plemena skupiny farbiarov v súčasnom ponímaní je úzko spätý s chovom psov na kniežacích poľovníckych dvoroch,

najmä s kvalitným chovom pôvodných vodičov na Hannoverskom poľovníckom dvore, ktoré sa v miestnych krovinatých lesoch používali na vysokú zver a už vtedy sa nazývali farbiarmi.

Prvých sedem farbiarov z oblasti Hannoveru chovatelia predstavili už roku 1863 na výstave v Hamburgu, ale pre nejednotnosť vzhľadu verejnosť príliš neupútal. Plemenu však pomohlo nariadenie pruského riaditeľa lesov z roku 1886, podľa ktorého musel byť v každom revíri poľovne upotrebitelný farbiar.

V roku 1894 chovatelia založili

chovateľský klub Hirschman, vypracovali štandard plemena a usporiadali špeciálnu výstavu svojich psov, na ktorej skonštatovali, že plemeno je vyrovnané v type, stavbe tela i sfarbení, ale ešte nie vo výške, pretože výška psov v kohútiku kolísala od 40 do 60 cm. Súčasný štandard je platný od 9.6.1999.

Hannoverský farbiar je stredne veľký pes silnej, nižšej a dlhšej stavby tela. Prostredne veľká hlava, ktorá je nesená nižšie je v hornej časti široká plocho klenutá. Široký nos spôsobuje, že pri pohľade spredu sa chrbát nosa smerom k očiam mierne zužuje. Pri pohľade z boku je rovný alebo klenutý. Papuľa je vpredu tupá, pysky široké, previsnuté, vytvárajú výrazný kútik. Tmavo žlté až svetlo hnedé oči majú živý, energický výraz, spôsobený hranatou obočím. Vysoko nasadené, stredne veľké uši sú v základni veľmi široké, hladké, tesne splyvajú pri hlave. Koža na dlhšom, silnom krku je voľnejšia, ale netvorí lalok. Chrbát je dlhý, v oblasti bedier široký, ľahko klenutý, zadok sa šikmo zvažuje. Hlboký a dlhý hrudník je široký, brucho jemne vtiahnuté. Predné končatiny sú silnejšie ako zadné, šikmo postavená lopatka je voľnejšia a veľmi pohyblivá. Svalnaté predlaktie je rovné, alebo mierne zakrivené. Stehno dobre osvalené, úmerne silné, lýtko dlhé. Guľaté, hrubé tlapky s klenutými uzavretými prstami majú veľké a hrubé vankúšiky. Pri koreni hrubý, takmer rovný chvost, dlhý aspoň po päťový kĺb sa postupne zužuje a býva nesený šikmo dole. Krátka srst je hustá, hladká, pružná, s matným hodvábnym leskom. Môže mať sivohnedú farbu zimnej jelenej srsti, ale i jeleniu červeň rôznej intenzity. Časté je výrazné tmavšie žíhanie a tmavšia maska na tvári. Pes je vysoký 50- 55 cm, sučka 48-53 cm, pričom sa pri inak výborných jedincoch pripúšťa tolerancia 2 cm.

Od hannoverského farbiara sa vyžaduje precízna, sústredená práca na pofarbenej stope starej aj niekoľko dní. Aj keď na farbe pracuje pomalšie, zdvihnutú zver dokáže

prenasledovať s prekvapujúcou rýchlosťou a stavať ju na mieste s veľkým dôrazom.

Má jemnú citlivú povahu, je chápvavý, ľahko cvičiteľný a poslušný. V domácnosti je z neho príjemný pokojný spoločník, oddaný svojmu pánovi a jeho rodine.

Na Slovensku nastal v chove hannoverákov útlm koncom 80-tych rokov minulého storočia, keď v polovici 90-tych rokov bola v chove využívaná už iba jediná chovná suka.

Našťastie toto obdobie je už za nami,

hannoverák si opäť získal svoje postavenie, ktoré mu medzi veľkou plejádou poľovníčkov určite zaslúžene patrí. V súčasnosti je chovných 23 súk a 11 psov.

A na záver ešte jeden príbeh, ktorý poukazuje na to, čoho je hannoverák schopný.

Stal sa pred desiatimi rokmi v hlbokých lesoch Levočských vrchov. Dohľadával som vtedy počas tvrdej zimy v záľaha snehu postrieľaného kanca s mladou sučkou Corou. Po zhruba troch kilometroch dohľadávky v ťažkom teréne a v snehu vyše kolien, keď som mokrý ako pes začínal snívať o teplom čaji s rumom vo vykúrenej chate, Cora konečne zodvihla zo smrekovej mladiny postrieľaného kanca. Nasledoval obrázok ako z filmu: Diviak v hlbokom snehu z mladiny uniká pred sukou, ktorá ho vyrytou brázdou v snehu durí priamo na strelca pokľaknutého a pripraveného dostreľovať na poľovníčkom chodníku. Vtedy však romantický film končí a začína sa tragédia. Keď sa kanec objavil na dostrel namiesto rany sa ozvalo iba slabé cvaknutie úderníka. Náboj nevystrelil, kanec ma zbadal a v zlomku sekundy bol pri mne. Úderom svojho silného rypáka do prázdnej hlavne mojej nenabitej pušky,

ktorú som reflexívne nastrčil pred seba ako biednu obranu, ma vyvalil ako handru, ja som sa kúpil v tom snehu a vtedy pri pohľade z pár centimetrov do krvou podliatych prasacích očí som si uvedomil, aký je človek slabý a bezmocný voči prírode. Diviak ma nenechal ani sa domodliť prvýkrát otčenáš. Raz šibol klami natrhol mi pravé lýtko. Ľavou čižmou som ho kopol do rypáka, ale to akoby som ho poštekli. Druhý raz šibol klami, rozthol mi sáru na koženej čižme. Veľa nechýbalo a bol by mi natrhol achilovku. Vtedy však na moje veľké šťastie priskočila Cora, chytila ho za zadný beh, čím mu jemne naznačila, aby ma už konečne nachal na pokoji a začal sa venovať trošku aj jej. Musím povedať, že ma tým srdečne potešila. Zdurila kanca dolu na jarok ešte takých 400 metrov, kde som ho po malej inventúre svojich telesných pozostatkov konečne dostrelil. Ani nebudem radšej hovoriť, že posledným nábojom, ktorý som pri sebe mal. Tak prišiel kanec k poslednej diere do hrubu, Cora k šiške salámu ako odmenu za záchranu gazdu a ja k zážitku silnému, čo dokáže farbiar a je naozaj jedno či bavorský, alebo hannoverský.

☞

MEDZINÁRODNÉ DOHĽADÁVKY

ISHV, BAD BRÜCKENAU, 28.10. - 31.10. 2009

Jaroslav Jurský, technik, LS Tichý Potok, OZ Kežmarok

KONCOM OKTÓBRA MINULÉHO ROKU SOM MAL TÚ ČEŠŤ, ŽE SOM BOL DELEGOVANÝ KLUBOM CHOVAŤEĽOV FARBIAROV AKO ROZHODCA NA MEDZINÁRODNÚ SÚŤAŽ FARBIAROV V NEMECKU.

31. ročník medzinárodných dohľadávok v Bad Brückenau, organizačne zabezpečoval spolok HIRSCHMANN pri príležitosti odovzdania predsedníctva ISHV klubu ÖSHV z Rakúska.

Za náš klub sa dohľadávok zúčastnili Ing. Peter Grellneth, Ing. Stanislav Kubanda, Branislav Porubčanský, Jaroslav Jurský ako rozhodcovia a František Vrlík ako vodič so sukou - bavorskou farbiarkou ASTAU z Pukanca.

Pre nás bolo prekvapením, že už pred oficiálnym otvorením a poradou rozhodcov pracovali niektorí psovodi na súťažných

prácach v teréne. Vedúci našej skupiny bol rozhodca zo Švajčiarska, člen bol rozhodca z Francúzska a ja. Boli sme nasadzovaní na práce čiastočne losovaním a podľa príkazu hlavného rozhodcu. Za prácou sme sa presúvali podľa potreby na pre nás nezvyklé vzdialenosti 250 – 300 kilometrov na miesto konania dohľadávky. Tam sme museli čakať na vstup do revíru až po ukončení polovačky o 14.00 hodine, obhliadke a kontrole nástrelov personálom. To bolo obyčajne okolo 15.00 hodiny. Preto bolo málo času na dohľadávku. Dlhšie remeňové práce sa dokončovali až na druhý deň. Najhoršie však bolo, že drvivá väčšina prác sa skončila na vývrhu a postrelený kus bol už dostrelený na inom streleckom stanovišti, často aj viac ako 1000m a odvezený z revíru. Prax bola asi taká, že vedúci polovačky dal prekontrolovať všetky rany personálom a na základe ich zistenia, boli vodiči nasadzovaní na

práce (aj chybené, náš vodič František Vrlík v prvý deň). Niektoré práce neboli hodnotené pre krátku vzdialenosť do 300m. Ďalšie práce neboli hodnotené preto, že bol najdený iba vývrh a dostrelený kus už bol odvezený z revíru. Preto aj výsledok je prinajmenšom nehodný takéhoto podujatia, kde sa má hodnotiť úroveň výcviku a pracovného výkonu farbiarov v jednotlivých členských kluboch. Tých je v súčasnosti desať riadnych (2 z Nemecka, po jednom z Rakúska, Švajčiarska, Maďarska, Francúzska, Česka, Slovenska, Poľska a Talianska), štyri dočasné (Belgicko, Švédsko, Nórsko, Slovinsko) a 1 hosťovací klub z Rumunska.

Už na nástupe psovodov z 12 klubov nastúpilo 19 vodičov, na stanovišti pre Slovensko bola zástava Rumunska. Po upozornení došlo k náprave. Po vylosovaní sme sa presunuli na miesto dohľadávky asi 250 km vzdialeného revíru, kde prebiehala do 14 hodiny natláčka. Asi o 15 hodine sme dostali pridelené práce. František Vrlík s ASTOU z Pukanca mal pridelené overenie nástrelov. Výsledok bola chybená rana. Naša skupina posudzovala prácu vodiča z Maďarska. Z nahlásených údajov sme usúdili na komorovú ranu s krátkou stopovou dráhou. Výsledok potvrdil naše úvahy. Jelenča bolo zhasnuté do 100m. Práca sa nehodnotila. Na druhý deň sme posudzovali práce vodiča z Rakúska. Prvá práca bola dohľadávka poraneného diviacaťa, ktoré sme asi po 150 m našli na ležovisku na remeni. Prasa nebolo schopné úniku a po dostrelení pre krátku stopovú dráhu (do 150 m) ani táto práca nebola hodnotená. Ďalšia práca diviacaťa po výbornej remeňovej práci bola po 800 m ukončená a nehodnotená preto, že na konci stopovej dráhy bol najdený vývrh a dostrelený kus na inom streleckom stanovišti bol už odvezený z revíru. V sobotu som posudzoval prácu nášho vodiča Františka Vrlíka s ASTOU z Pukanca. Bola nám pridelená práca diviaka, ktorý stihol poraniť a poslať na ošetrovanie

veterinárom už troch psov. Po príchode na miesto dohľadávky nám vedúci poľovačky oznámil, že diviaka už dostrelil. Preto nám prideliť náhradnú prácu. Na linke nám strelec ukázal miesto kade preskakovali tri diviačatá. Na jedno z nich strieľal. Suka po nasadení zaľahla do remeňa a po krátkom čase vodič hlásil farbu. Asi po 800m vynikajúcej remeňovej práce sme prišli na ležovisko, kde sme našli aj kúsok čriev a masti. V ostružinách bolo postupovanie ťažké, suka vypracovala vratistopu. Po zmene smeru (pravdepodobne ho zdvihli honci, ktorí prichádzali z toho smeru) sa prasa dostalo na ďalšie strelecké stanovisko, kde bolo dostrelené. Našli sme zasa iba vývrh a kus už bol z revíru odvezený. Práca nebola hodnotená, lebo na konci stopovej dráhy nebol nájdený kus. Takto vypracoval ešte ďalšie tri práce v dĺžke stopovej dráhy od 500m do 2000m. Žiaľ podľa skúšobného poriadku nebola ani jedna takáto práca hodnotená. Naša dvojica ukázala vynikajúcu nosovú prácu v ťažkých podmienkach po natlačke a kontrole nástreľu so psami, kde bol veľký pohyb zveri s križovaním stopových dráh. Každú pridelenú prácu vypracoval až po vývrh. Takto dopadla väčšina vodičov.

Iba štyria vodiči boli hodnotení, aj to iba na ľahkých prácach bez durenia. Predkladám stručnú štatistiku:

Dohľadávok sa zúčastnilo 19 psov, 15 z nich z 12 klubov bolo nasadených na prácu.

4 boli hodnotení na 6 prácach.

Celkový počet nasadení 79, z toho 6 hodnotených, 4 chybené rany, 12 ľahké poranenie – nedohľadateľné, 57 nebolo hodnotených z vyššie uvedených dôvodov súhrnne zaradených do výkazu kontrolné nasadenia.

Náš vodič prezentoval výbornú remeňovú prácu, ktorú kladne hodnotili rozhodcovia a všadeprítomná korona. Spolu mali 5 nasadení, z toho 1 chybená rana a 4 dohľadateľné vývrhy od 500m do 2000m. Pri presunoch na dohľadávky v Nemecku za tri dni najzdil

1500km. Žiaľ, tak dopadlo aj ďalších trinásť vodičov, medzi nimi prevládala nespokojnosť a veľké sklamanie.

Zo 4 vodičov, ktorí boli hodnotení bolo vyhlásené nasledovné poradie. András Nyul z Maďarska, HF CSILLA Szarvaslesi, Radek Hasenöhrl z Česka, BF CESAR z Novodomoškých bažin, Bernd Melson spolok Hirschmann, HF WANDA vom Falkenberg, Fausto Pellizzato z Talianska, BF JUP. Spolu dohľadali 6 ks poranenej a zhasnutej zveri.

11 vodičov nehodnotených, 4 vodiči ne-nasadení. Veľké rozpaky a sklamanie zavládlo aj medzi rozhodcami. Viacerí dávali za vzor organizáciu Memoriálu Fridricha Konráda u nás. Celá akcia prebiehala v evidentnom nezdravom duchu, ktorý vychádza z vážnych problémov medzi klubom KBGS a spolkom HIRSCHMANN. Na vrcholných podujatiach ISHV takéto problémy a ich prezentácia rozhodne nemá priestor. Je to na škodu veci. Prevažná väčšina účastníkov iba neveriac krútila hlavou. Hlavne vodiči, ktorí so svojimi zverencami, prezentovali vynikajúce práce no zostali bez hodnotenia, hoci mali aj 5-7 nasadení.

Žiaľ, aj takto môže niekedy dopadnúť dlhoročná príprava psíka na vrcholné podujatie, ale už teraz sa tešíme na ďalšie prezentácie farbiarov, ktoré veríme, že budú organizačne oveľa lepšie zvládnuté. O tom však možno niekedy nabudúce. ☺

GUĽOVÝ POLOAUTOMAT

BROWNING LONG TRAC .30-06 SPRINGFIELD

Ing. Ľuboš Ivanovčan

GUĽOVÉ ALEBO BROKOVÉ ZBRANE S LOGOM HLAVY SRNCA, SÚ PRE STRELECKÚ ODBORNÚ VEREJNOSŤ SYNONYOM VYSOKEJ SPOL' AHLIVOSTI A KVALITY. ÁNO, KAŽDÝ MÁ SVOJU OBLÚBENÚ ZNAČKU, NO BROWNING JE BROWNING, SVOJOU PRAKTICKOSŤOU, DIZAJNOM A OSOBITOU KONŠTRUKCIOU. PLATÍ TO PREDOVŠETKÝM O SAMONABÍJACÍCH GUĽOVNÍCIACH BAR (BROWNING AUTOMATIC RIFLE), KTORÉ FIRMA UVIEDLA NA SVETOVÝ TRH LOVECKÝCH ZBRANÍ V POLOVICI ŠEŠŤDESIATYCH ROKOV MINULÉHO STOROČIA, PRESNEJŠIE V ROKU 1966. BROWNING DO KONCA ROKA 2006 Z TÝCHTO POLOAUTOMATOV VYROBIL VYŠE MILIÓN KUSOV V RÔZNYCH MODELOCH A KALIBROCH. JEDNO VŠAK ZOSTÁVA ROVNAKÉ, PRINCÍP OTOČNÉHO ZAMYKANIA HLAVNE NA ZÁKLADE ODBERU PLYNOV, KTORÝ PATRÍ KU GENIÁLNYM KONŠTRUKČNÝM POČINOM JOHNA M. BROWNINGA. PRVÝ RAZ TENTO SYSTÉM POUŽIL NA SAMONABÍJACEJ BROKOVNÍCI AUTO 5 A TO UŽ V ROKU 1902 A NESKORŠIE, POČAS I. SVETOVEJ VOJNY NA ZNÁMEJ AUTOMATICKEJ PUŠKE M1918. VRÁŤME SA ALE KU GUĽOVÝM SEMIAUTOMATOM, KTORÉ SÚ MEDZI POĽOVNÍKMI NAJZNÁMEJŠIE A POVAŽOVANÉ ZA JEDNY Z NAJLEPŠÍCH.

Firma Browning ako prvá a jediná vyrába od minulého roka samonabíjacie guľovnice aj

v magnumových kalibroch 270Win, 270WSM, .30-06 S, .300WM, .308Win, .338WM, 7mm RM a 9,3x62, pod označením BAR Short Trac a Long Trac. Do zbraní označených Shotr idú náboje s krátkymi nábojnicami, do Long s dlhými. Obidva typy sú ponúkané v piatich modifikáciách, podľa základného vyhotovenia, vybavenia, od najjednoduchšieho Standard s počer- nenou hlavňou a baskulou, po luxusnejšie Elite, Eclipse s pažbami s krajšou kresbou orechové- ho dreva a gravírovaním a Eclipse Gold, s bas- kulou zdobenou zlatom. Posledná verzia Com- posite má pažbu a predpažbie z kompozitných materiálov extrémne odolných voči poveter- nostným vplyvom a mechanickému poškode- niu. My sme mali možnosť odskúšať si poloau- tomat BAR Long Trac Standard, v kalibri .30-06 Springfield, ktorý dovezla bratislavská firma Erik pána Jozefa Vránskeho. Na úvod záujem- com o túto zbraň z belgickej FN Herstal pripo- mínáme, že je zaradená do kategórie B, čo ob- náša nákupné povolenie. Guľovnica s celkovou hmotnosťou 3250 g je dlhá iba 1050 mm, čo je základným predpokladom výbornej manipulá- cie s ňou i v hustom poraste. Kvalitná hlaveň, aj keď dĺžky iba 510 mm, so štyrmi pravotočivými drážkami a krátkym stúpaním 196 mm, dáva strelám dostatočnú stabilitu a prispieva k vy- nikajúcej presnosti. Presvedčili sme sa o tom na vzdialenosť 50 metrov so strelivom české- ho výrobcu Sellier&Bellot 30-06 Springfield, s 9,7g strelou. Aj keď jazýček spúšte má tro- chu väčší odpor ako sme očakávali 18 N, dvoj- milimetrový chod po odpálení s jemným pre- padom nám nedal čas na strhnutie zbrane.

TECHNICKÉ PARAMETRE:

Výrobca:	Fabrigue National Herstal, Belgicko
Model:	BAR Long Trac Standard
Kaliber:	30-06 Springfield
Celková dĺžka:	1050 mm
Dĺžka hlavne:	510 mm
Dĺžka zámernej:	340 mm
Výška:	174 mm
Šírka:	68 mm
Hmotnosť:	3250 g
Kapacita zásobníka:	4 náboje
Cena:	44 000,-Sk

Výborné, otvorené mieridlá na bežiacu zver, so zámernou 340mm, majú výškovo nastaviteľ- ný cieľník s výrezom písmena V a stranovo na- staviteľnú mušku so svetlovodiacim, červeným vláknom. Pri trojranových položkách s oporou sme dosiahli rozptyl 23mm. Sme presvedče- ní, že s vhodným zameriavacím ďalekohľadom aj na dvojnásobnú vzdialenosť by bol rozptyl podstatne menší. Na uchytenie montáže pre optiku sú na hornej časti puzdra záveru štyri „zablendované“ otvory.

Táto modernizovaná zbraň Vás zauj- me aj svojím dizajnom, účelne a ergonomic- ky tvarovaným predpažbím, pod ktorým sa skrýva štyridsať rokov zdokonaľovaný mecha- nismus automatického nabíjania zbrane od- berom plynov z hlavne. V polovici dĺžky hlav- ne sa zosponu nachádza otvor, ktorý ústi do

Lučik, mechanická poistka, spúšť vypúšťania zásobníka

Guľový poloautomat je v kalibri .30-06 Springfield

Vymeniteľný, masívny zásobník na 4 náboje

Muška so svetlovodiacim vláknom je stranovo nastaviteľná

ventilu. Po prechode strely vniknú cez kanálik do priestoru zhorené plyny, ktoré tlačia na piest spriahnutý s vodiacou tyčkou, opatrenou vratnou pružinou a po oboch stranách tiahkami napínania záveru. Pritom nedochádza k žiadnej strate rýchlosti a energie strely. Tento ventil má odfukový otvor aby bol chod mechanizmu vždy rovnomerný a plynulý. Tlakom na piest, ktorý uvedie záver zbrane do spätného pohybu, dôjde k vysunutiu a vyhodeniu prázdnej nábojnice. Pri pohybe záveru dopredu vďaka vratnej pružine dochádza k odobratiu náboja z podávača zásobníka, jeho zasunutiu do nábojovej komory a uzamknutiu uzáveru, takže strelec môže páliť jednu ranu za druhou. Vzhľadom na krátky chod spúšte, štyri náboje sa bez námahy dajú vystreliť v priebehu necelých dvoch sekúnd aj neskúsenému strelcovi. Záver pracuje na otočnom princípe, ktorý vytvárajú pri pozdĺžnom pohybe vlnkovité drážky a výstupky na tele a puzdre záveru. Pred samotnou strelbou guľovnicu natiahneme páčkou záveru, ktorá sa nachádza na pravej strane. Po vystrelení všetkých nábojov záver zostáva v zadnej polohe. Vložíme plný zásobník, vypúšťacou páčkou, ktorá sa nachádza na pravej strane baskule na konci predpažbia, spustíme záver a guľovnica je pripravená na strelbu, samozrejme po zatlačení mechanickej poistky z pravej strany. Tá blokuje bicí mechanizmus a jazýček spúšte. Valčekové tlačidlo takmer tichej poistky sa nachádza v koreni lúčika. Takisto postupujeme aj v prípade, keď chceme vložiť do nábojovej komory ďalší náboj, pričom zásobník vložím do zbrane až po vypustení záveru. Ďalším vylepšením je vymeniteľný, masívny zásobník na 4 náboje, so

Pod vyhadzovacím okienkom je páčka vypúšťania záveru

širokým plastovým dnom. Vo výraznom vybrání pred lúčikom je tlačidlo vypúšťania zásobníka, ktorý má tvar plastového jazýčka. Pokiaľ sa dodáva zásobník s kapacitou len dva náboje, tak je iba výklopný. Aj keď ide o guľovnicu iba v štandardnom vyhotovení, pažba s lúčnicou je z kvalitného orechového dreva s osobitou prepracovanou pištoľovou rukoväťou. Tá spolu s predpažbím je opatrená ostrou rybinou, ktorá poskytuje pevný úchop zbrane. Na pažbe zaujme predovšetkým inovácia botky z priehľadného plastového materiálu ukončenej pružinou odľahčenou gumou. Jej tlmiača funkcia predčila naše očakávanie, spätný náraz bol podstatne menší a mäkký, takže môžete strieľať aj celé

hodiny. Browning myslel aj na tých, ktorým by pažba celkom nevyhovovala. Päť plastových podložiek, hrúbky 1, 1,3, 1,5, 1,7 a 2 mm sa dá namontovať medzi baskulu a pažbu, čím sa dosiahne požadovaný sklon pažby. Po uchopení guľového automatu a rýchlom zalícení zbraň perfektne sadla do ramena bez predošlých úprav. Na záver patrí poďakovanie firme ERIK z Bratislavy-Petržalky za zapožičanie zbrane a streliva. Pri pultovej cene 44 tisíc Sk zostáva iba zopakovať, že za tie peniaze budúci majiteľ BAR Long Trac Standard dostanete kvalitnú, rýchlu, presnú a spoľahlivú guľovnicu.

DOUPOVSKÝ KŇOUR

Ján Krempaský, lesník, LS Ľubica, OZ Kežmarok

VŠETKO SA TO ZAČALO POZVANÍM OD NAŠICH PRIATEĽOV Z VLS DIVÍZIA KARLOVE VARY, NA STRELECKÉ PRETEKY O DOUPOVSKÉHO KŇOURA.

Z bývalej Správy lesov Kežmarok sme teda koncom apríla 2009 cestovali traja: Jaro Jurský, Miro Jarkovský a ja Jano Krempaský. Vo VVP Hradište, v osade Bukovina nás privítal pán riaditeľ Ing. Peter Skočdopole a ešte za svetla nás vzal na rozhľadňu. Naskytl sa nám krásny pohľad na zapadajúce slnko a už cestou tam i späť sme videli veľa srnčej, vysokej a diviačej zveri i jeleňa siku. Popri tom bolo samozrejme o čom rozprávať. Spájala nás spoločná práca i problémy. Dozvedeli sme sa napríklad, že ročný odstrel zveri v divízii Karlove Vary je zhruba 3000 kusov, čo je pre nás nepredstaviteľné.

Ráno sa na novej strelnici začal trojboj, pozostávajúci zo strelby malorážkou na redukovaný terč Doupovského kňoura, brokovej strelby na oblúkovom strelišti a strelby na Americký trap. Zaujímavé boli podmienky hodnotenia brokovej strelby. V každej disciplíne sa strieľalo na dvadsať terčov, pričom zásah sa počítal nie ako pri pretekoch u nás za desať ale len za päť bodov, čo vytváralo rovnováhu pri disciplínach. Preteky najskôr krásne odrúbila na lesniciach skupina z umeleckej školy a potom už zneli výstrely. Náš Jaro Jurský zvíťazil v malorážke nástrelom 94 bodov. Aj vyhodnotenie sprevádzal zvuk lesníc.

V kategórii hostia bol prvý Jaro Jurský, druhý Ján Krempaský a tretí Miro Jarkovský. Ako cenu sme od našich priateľov dostali pozvánku na odstrel jeleňa siku do 225 bodov. Po pretekoch sme si ešte pochutili na znamení- tom guláši a dobrom Českom pivku.

Poloväčka na jeleňa siku bola dohodnutá na 5-8. októbra. Po ubytovaní v osade Bukovina nám správca pridelil sprievod na ráno a potom sa už začala debata. Aká bola ruja u nás ako je to u nich, čo sa podarilo uloviť a tak podobne, ako to už býva keď sa stretnú ľudia so zelenou krvou. Ráno sme sa zobudili do sychravého počasia a možno práve preto som siku videl len ja. Veľmi zaujímavé bolo vábenie písaním, na ktoré sika dobehol až pod posed. Ani na tú malú vzdialenosť som vôbec nerozoznal o akú trofej ide. Miro Jarkovský ulovil siku na druhej vychádzke do revíru a po výbornej dohľadávke bavorským farbierom. Mne sa podarilo siku uloviť po krásnom vábení na štvrtnej vychádzke. Viac poľovníckych úspechov už naša výprava nezaznamenala. Po ulovení viacerých kusov bol na nádvori chaty za zvukov lesníc výrad. Nasledovali gratulácie, odovzdávanie zálomkov a pamätných odznakov na ulovenie jeleňa siku v LS Valeč v roku 2009.

Zostáva mi už len poďakovať sa pánovi riaditeľovi a všetkým kolegom, ktorí sa nám celý čas naplno venovali a dopriali nám nezabudnuteľný zážitok v krásnej prírode Doupova.

JEDEN Z NÁS

Na konci januára tohto roku odišiel z nášho podniku na invalidný dôchodok náš kolega Ján Macko. Týmito riadkami sa mu chceme poďakovať za jeho dlhoročnú obetavú prácu.

Ján Macko sa narodil 19.3.1951 v Pliešovciach. V roku 1966 nastúpil na SPTŠ vo Zvolene, kde 18.6.1970 zmaturoval. Od júla 1970 rok pracoval v spoločenstve jednotlivu hospodáriacich roľníkov na Zaježovej ako účtovník. Od 1.7.1971 do 31.12.1971 bol hospodárom na MNV v Pliešovciach. Dňa 1.1.1972 nastúpil na vtedajšie podnikové riaditeľstvo VLM ako účtovník. V roku 1977 bol preradený v rámci podniku na funkciu metodik informačnej sústavy, kde pôsobil až do 1.2.1986, keď bol preradený do funkcie vedúceho personálnej práce. Začiatkom roka 1990 odišiel pracovať na poľnohospodársku správu VLM Lešť so sídlom na Vídomov Vrchu ako agronóm a od 1.2.1993 sa vrátil späť na podnikové riaditeľstvo na finančné oddelenie, kde pracoval až do svojho odchodu na invalidný dôchodok, teda do 31.1.2010. Celkom odpracoval u Vojenských lesov a majetkov Pliešovce 38 rokov a 31 dní. Je to veľmi úctyhodný čas vyplnený svedomitou prácou. Na každom poste sa prejavovala jeho skromnosť, pracovitosť a kolegiálnosť za čo mu právom patrí naše uznanie a poďakovanie.

Okrem práce v podniku sa náš Janko angažuje aj v prospech občanov obce Pliešovce a to už tretie volebné obdobie ako poslanec obecného zastupiteľstva (od roku 1998) a od roku 2002 ako člen rady obce a zástupca starostu Pliešoviec. Žiaľ, v poslednom období sa jeho zdravotný stav postupne zhoršoval, i keď mnohí z nás o jeho problémoch ani nevedeli. Janko nie je z tých ľudí, ktorí sa donekonečna sťažujú na svoj údel. Nakoniec ale jeho zdravotný stav došiel do štádia keď už nebolo možné odkladať liečenie a komisia lekárov uznala Janka do invalidného dôchodku. Z celého srdca mu prajeme aby sa mu v rodinnom zázemí jeho zdravotný stav stabilizoval a upravil natoľko, že prežije pokojnú jeseň svojho života v kruhu najbližších. Aby mohol vrátiť svojmu otcovi ten požičaný jeden groš a jeden groš požičať svojim deťom, ako to sám povedal na stretnutí pri jeho odchode z podniku.

Nám už ostáva len sa mu poďakovať za jeho poctivú a obetavú prácu v prospech Vojenských lesov a majetkov SR, š. p. Pliešovce a po priať mu do ďalších rokov najmä veľa zdravia a spokojnosti.

za kolektív spolupracovníkov Ing. Teodor Derco, GR Pliešovce

DRUHÝ REPREZENTAČNÝ PLES

Druhý, ale nie posledný. Určite mi dajú za pravdu všetci, ktorí prišli v sobotu 23. januára do kultúrneho domu Družba v Pliešovciach na reprezentačný ples Ústavu špeciálneho zdravotníctva a výcviku Lešť a Vojenských lesov a majetkov v SR, š. p. Pliešovce. Záštitu nad ním prevzali riaditeľ ústavu brigádny generál Pavol Maslík a generálny riaditeľ VLM Ing. Ján Jurica.

Pred vstupom do tanečnej sály privítal všetkých hostí plesu riaditeľ ústavu Pavol Maslík. Spolu s manželkou Jarmilou predniesli prípitok a úvodným valčíkom druhý reprezentačný ples otvorili. Organizátori, účinkujúci, ale predovšetkým samotní hostia vytvorili na plese neopakovateľnú atmosféru.

Od tanečníkov z vojenského folklórneho súboru Jánošík zo Zvolena prevzala štafetu zábavy hudobná skupina Nicol pod vedením Jozefa Vengrina z Levíc, ktorá hrala do tanca až do skorých ranných hodín. Vďaka sponzorom bohatej tomboly, ani jeden z plesajúcich párov neodišiel domov s prázdnyimi rukami. O dobré jedlo sa postarali pracovníci kuchyne ústavu, surovinami prispeli vojenské lesy Pliešovce.

Účastníci plesu, ktorí sa po pretancovanej noci rozchádzali domov, sa už tešili na III. reprezentačný ples v roku 2011.

Ing. Teodor Derco, samostatný odborný referent oddelenia lesnej výroby, GR Pliešovce.

BOWLING

ĽUBICA PROTI TICHÉMU POTOKU

Po dlhšom vyjednávaní sa to podarilo. Novovybudované stredisko v Levočskej Doline bolo v piatok 26. februára svedkom bowlingového zápasu medzi zamestnancami LS Ľubica a LS Tichý Potok.

Počas prvých hodov tréningového kola sa zdalo, že výsledok bude tesný a o víťazovi rozhodne minimálny rozdiel bodov. Realita súťažného kola bola však iná. Už prvé hody naznačili silnú prevahu lesníkov z Ľubice, ktorí potom s prehľadom odohrali celé kolo a suverénne zvíťazili.

Počas celého večera však išlo najmä o príjemné posedenie, uvoľnenie sa a o zábavu. To sa podarilo a preto sme si sľúbili, že podobný večer si určite zopakujeme.

Ing. Ľudovít Zvalený, Ved. LS Ľubica

MILÝ ČASOPIS VOJENSKÉ LESY A MAJETKY SR

Volám sa Erika, mám 14 rokov, som žiačkou 8. ročníka ZŠ a MŠ Senohrad. Tento krát Vám napíšem ako som od malička vyrastala v krásnej prírode Lešť. Tak môžeme začať... Keď som mala okolo 3 rokov, rodičia ma brávali na prechádzky do prírody. Jediné viem, že sa mi to veľmi páčilo. Neskôr, keď som vedela trochu zrozumiteľnejšie rozprávať a vnímať, som rodičov sama volala, aby sme sa išli odregovať do prírody. Keď bolo leto, zobrali sme si batohy a spravili sme si piknik. Nebol to obyčajný piknik... Obzerali sme (hlavne ja) rastliny, hmyz. Teraz, keď som väčšia, do prírody sa chodím prechádzať aj s našim štvornohým miláčikom HARRYM.

Vždy si beriem fotoaparát a fotím si tú našu krásu Zeme. Viem, že niektorí ľudia sú voči tejto kráse neohľaduplní a to tak, že všelijaký nebezpečný odpad hádžu na kraj lesov alebo hôr. Ale ja k nim určite nepatrím, ja ju práveže chránim. Rada chodím do prírody podvečer, pretože vtedy vyhodí na pašu a za potravou najviac zvieratiek. V Lešti žijú všelijaké zvieratká napr.: jeleň lesný (Kráľ lesov), jelenice, vyskytne sa tu aj obávaný medveď hnedý, rys ostrovid a mnoho ďalších zvieratiek. Ale udomácnili sa tu aj rôzne druhy vtáčikov: oriešok (najmenší vtáčik), glezg hrubozobý, ďateľ čierny... Je tu nádherné prostredie na uvoľnenie. Viem, že sa tu dosť ťažko žije, ale určite odtiaľto tak rýchlo neodídeme.

☺ P.S.: Som veľmi rada, že ste neskončili s vydávaním časopisu. Teší ma, že Vám môžem takto prispievať. A už viem na akú strednú školu pôjdem, určite to bude Lesnícka škola

Tak dočítania ☺S pozdravom Erika

Aj tento rok Vás srdečne pozývame na „LESNÍCKE DNI“ vo Zvolene. **Od 22. apríla do 1. mája** sa tešíme na stretnutie s vami. Viac informácií získate na www.lesnickedni.sk

ŽIVOTNÉ JUBILEÁ

JANUÁR 2010

PLUŠ VIKTOR – 50 rokov, robotník LS Jablonové, OZ Malacky

ING. HANULAY PAVEL – 55 rokov, vedúci referent EO, GR Pliešovce

FEBRUÁR 2010

DUDIČ JOZEF – 55 rokov, robotník LS Jovsa, OZ Kamenica nad Cirochou

GLOGOVSKÝ JOZEF – 55 rokov, lesník LS Mikulášov, OZ Malacky

IVANČÍK CTIBOR – 50 rokov, robotník LS, Pliešovce

MACCOVÁ ANNA – 55 rokov, upratovačka, GR Pliešovce

MAREC 2010

PANDOŠ JOZEF – 60 rokov, robotník, OZ Kamenica nad Cirochou

HRIVNÁK JOZEF – 55 rokov, robotník, LS Pliešovce

APRÍL 2010

HOLODŇÁK JÁN – 60 rokov, lesník, LS Jovsa, OZ Kamenica nad Cirochou

VITKOVIČ JOZEF – 60 rokov, referent BOZP, OZ Kamenica nad Cirochou

KOVALČÍK MILAN – 60 rokov, samostatný referent, OZ Kežmarok

MÁJ 2010

KESTER MICHAL – 50 rokov, lesník, LS Podolíne, OZ Kežmarok

GAJDOŠOVÁ RUŽENA – 55 rokov, referent, LS Pliešovce

JÚN 2010

ING. KRÁL JOZEF – 55 rokov, vedúci LS Pliešovce

PRACOVNÉ JUBILEÁ

JANUÁR 2010

ŠPIRKO FRANTIŠEK – 30. výročie, technik LS Ľubica, OZ Kežmarok

TRN JAROSLAV – 20. výročie, robotník LS Ľubica, OZ Kežmarok

MACHATA JÁN – 20. výročie, robotník LS Mikulášov, OZ Malacky

APRÍL 2010

ING. MACHAJDÍK JÁN – 20. výročie, samostatný odborný referent, GR Pliešovce

ING. DERCO TEODOR – 30. výročie, samostatný odborný referent, GR Pliešovce

JÚN 2010

ŽINČÁK JOZEF – 25. výročie, lesník, LS Kamienka, OZ Kamenica nad Cirochou

NAŠIM KOLEGOM BLAHOŽELÁME !

J.P.SAUER & SOHN

GEGRÜNDET 1751

Odpočítavanie

15 dní

10 ha pšenice

1 srnec

0 kompromisov

SAUER 202 Highland

Technické zmeny vyhradené. Zbraň bude vydaná len vlastníkovi zbrojného preukazu

Lahká, krátka, presná – 100%-ná guľovnica SAUER

- Záver a 51 cm hlaveň kanylované
- Púzdro záveru z ľahkého kovu
- 2,7 kg sa rozloží na 102,5 cm
- Drevená pažba z orechového dreva s Monte Carlo licnicou
- .222 Rem., .223 Rem., .243 Win., 6,5x57, .270 Win., 7x64, .308 Win., .30-06 Sprg., 8x57 JS

Vyobrazenie s výberovým drevom

Dovozca pre SR: Veľkoobchod-ZBRANE spol. s r.o., Síkarska 11, 949 05 Nitra
Žiadajte vo Vašich obľúbených predajniach.

SAUER

Dômyselné dielo

www.sigsauger.de